

Załącznik do Uchwały Nr XX/100/25
Rady Miasta Sanoka z dnia 30 stycznia 2025r.

**Program postępowania naprawczego
Gminy Miasta Sanoka
na lata 2025-2027**

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Podstawa prawna opracowania	4
Część I. Analiza stanu finansów Gminy Miasta Sanoka, w tym określenia przyczyn zagrożenia realizacji zadań publicznych	6
Dochody	6
Wydatki	15
Wynik budżetu, przychody i rozchody	19
Zadłużenie	20
Wskaźnik obsługi zadłużenia.....	24
Przyczyny zagrożenia realizacji zadań publicznych	25
Część II. Plan przedsięwzięć naprawczych oraz przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych wraz z określeniem sposobu ich obliczania	27
Sposób obliczania przewidywanych efektów finansowych	27
Dochody	28
Przedsięwzięcie 1. Aktualizacja cen biletów komunikacji miejskiej.....	28
Przedsięwzięcie 2. Podwyższenie stawek czynszu za lokale użytkowe	29
Przedsięwzięcie 3. Podwyższenie stawek podatku od nieruchomości.....	30
Wydatki	32
Przedsięwzięcie nr 1. Zmniejszenie zatrudnienia w Urzędzie Miasta Sanoka	32
Przedsięwzięcie nr 2. Ograniczenie kosztów administracyjnych w Urzędzie Miasta Sanoka.....	33
Przedsięwzięcie nr 3. Rezygnacja z wydatków na promocję jednostki oraz wstrzymanie dotacji dla innych jednostek samorządu terytorialnego	34
Przedsięwzięcie nr 4. Pożyczka z budżetu państwa na spłatę dotychczasowego zadłużenia oraz pokrycia deficytu w 2025 roku	34
Przedsięwzięcie nr 5. Zmniejszenie zatrudnienia w szkołach podstawowych Gminy Miasta Sanoka.....	35
Przedsięwzięcie nr 6. Zmniejszenie zatrudnienia w samorządowych przedszkolach Gminy Miasta Sanoka.....	40
Przedsięwzięcie nr 7. Zmniejszenie zatrudnienia w żłobkach samorządowych Gminy Miasta Sanoka.....	44
Przedsięwzięcie nr 8. Uchylenie uchwały dotyczącej jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – sanockie becikowe	45
Przedsięwzięcie nr 9. Rezygnacja z przyznawania stypendiów oraz nagród i wyróżnień za wyniki sportowe, za wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w nauce oraz za osiągnięcia w dziedzinie „Kultura i sztuka”	46
Przedsięwzięcie nr 10. Rezygnacja z finansowania wydatków związanych z transportem dzieci i młodzieży na zawody sportowe i konkursy przedmiotowe.....	46
Przedsięwzięcie nr 11. Zmniejszenie zatrudnienia w MOSiR	47
Efekt finansowy działań naprawczych.....	47

Wprowadzenie

Uchwałą nr XXX/1546/2024 z dnia 17 grudnia 2024 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wezwało Gminę Miasta Sanoka do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego. Podstawą podjęcia wymienionej uchwały jest negatywna opinia Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w sprawie projektu uchwały budżetowej Gminy Miasta Sanoka na 2025 rok, projektu w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Gminy Miasta Sanoka na lata 2025-2040 oraz pisma Burmistrza Miasta Sanoka dotyczące szacowanych zobowiązań Gminy Miasta Sanoka na dzień 31 grudnia 2024 roku, które nie zostały ujęte w przedłożonym projekcie budżetu Gminy Miasta Sanoka na 2025 rok. W ocenie Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie istnieje bardzo duże ryzyko, że Rada Miasta Sanoka nie jest w stanie uchwalić WPF z zachowaniem wskaźników wynikających z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Jednocześnie Kolegium RIO stwierdziło, że istnieje realna możliwość, że Gmina Miasta Sanoka nie będzie w stanie realizować zadań obligatoryjnych z uwagi na brak środków finansowych, co spełnia przesłankę zawartą w art. 240a ust. 1 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którą „W razie braku możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z zasadami określonymi w art. 242-244, oraz zagrożenia realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego, kolegium regionalnej izby obrachunkowej wzywa jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego oraz przedłożenia tego programu celem zaopiniowania do regionalnej izby obrachunkowej, w terminie 45 dni od dnia otrzymania wezwania.”

Niniejszy dokument jest wyrazem realizacji ww. wezwania. Celem programu jest wskazanie działań, których efektem będzie poprawa sytuacji finansowej Miasta. Na podstawie diagnozy kondycji finansowej jednostki, sporządzono program postępowania naprawczego, który zgodnie z art. 240a ust. 3 ustawy o finansach publicznych zawiera:

1. analizę finansów Gminy wraz z określeniem przyczyn zagrożenia realizacji zadań publicznych;
2. indywidualny plan naprawczy wraz z harmonogramem wprowadzania poszczególnych przedsięwzięć;
3. określenie przewidywanych efektów finansowych zalecanych przedsięwzięć wraz z przedstawieniem sposobu ich obliczania.

Całość analizy została poprzedzona krótkim wprowadzeniem prezentującym podstawę prawną opracowania, dokumenty źródłowe poddane analizie oraz ograniczenia i ryzyko związane z wdrożeniem i realizacją działań naprawczych. Podkreślić należy, że dokument powinien być rozpatrywany całościowo, nie należy uzasadniać swojego stanowiska na podstawie wyrywkowej części dokumentu. Ponadto opracowany program postępowania naprawczego uwzględnia zamiar ubiegania się o pożyczkę naprawczą z budżetu państwa, w trybie art. 224 ustawy o finansach publicznych.

Podstawa prawna opracowania

Podstawę prawną niniejszego opracowania stanowią w szczególności:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024, poz. 1465 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024, poz. 1572),
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024, poz. 1530 z późn. zm.),
4. Akty wykonawcze do powyższych ustaw.
Ponadto posiłkowano się:
  1. Orzecnictwem sądów krajowych;
  2. Orzecnictwem sądów europejskich;
  3. Poglądami doktryny, wyrażonymi w artykułach, głosach i innych publikacjach.

Niniejsza analiza uwzględnia stan prawny na dzień 10 stycznia 2025 roku.

Dokumenty źródłowe poddanie analizie

W celu przeprowadzenia właściwej i kompleksowej analizy stanu finansów Miasta Sanoka rozpatrzono szereg następujących dokumentów:

1. Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych za lata 2021-2023 oraz sprawozdanie za grudzień 2024 r. (Rb-27s),
2. Sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych za lata 2021-2023 oraz sprawozdanie za grudzień 2024 r. (Rb-28s),
3. Sprawozdania o nadwyżce/deficycie Gminy w latach 2021-2023 (Rb-NDS) oraz po III kwartale 2024 r.,
4. Sprawozdania o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń w latach 2021-2023 (Rb-Z) oraz po III kwartale 2024 r.,
5. Sprawozdania roczne z wykonania dochodów podatkowych (Rb-PDP) za lata 2021-2023,
6. Projekt budżetu Gminy Miasta Sanoka na rok 2025,
7. Projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Sanoka na lata 2025-2040,
8. Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy na lata 2021-2023,
9. Uchwały w sprawie podatku od nieruchomości za lata 2021-2025,
10. Sprawozdania opisowe z wykonania budżetów za lata 2021-2023,
11. Umowy kredytowe i pożyczkowe na zaciągnięte przez Gminę zobowiązania, umowy o wykup wierzytelności oraz umowy poręczeń.

Ograniczenia związane z realizacją programu postępowania naprawczego

Przystąpienie do realizacji programu postępowania naprawczego wiąże się z koniecznością podjęcia licznych działań zmierzających do poprawy struktury dochodów i wydatków. Niezbędne jest również rozważenie zmian nie tylko w kategoriach finansowo-księgowych, lecz również w odniesieniu do sfery organizacyjnej. W niniejszym dokumencie, proponuje się konkretne działania, które Miasto zamierza samodzielnie zrealizować w taki sposób, aby po zakończeniu realizacji programu postępowania naprawczego zagwarantować spełnienie przepisów określonych w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych.

Oprócz opisanych i uzasadnionych przedsięwzięć naprawczych, istnieje szereg restrykcji ustawowych, zgodnie z którymi w okresie realizacji postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego:

1. nie może podejmować nowych inwestycji finansowanych kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych,
2. nie może udzielać pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego,
3. nie może udzielać poręczeń, gwarancji i pożyczek,
4. nie może ponosić wydatków na promocję jednostki,
5. nie może tworzyć funduszu sołectkiego,
6. ogranicza realizację zadań innych niż obligatoryjne, finansowanych ze środków własnych,
7. diety radnych i wydatki na wynagrodzenia zarządu jednostki samorządu terytorialnego nie mogą przekroczyć odpowiednich kwot wydatków z tego tytułu z roku poprzedzającego rok, w którym została podjęta uchwała w sprawie programu postępowania naprawczego.

Brak możliwości zaciągania kolejnych zobowiązań odnosi się wyłącznie do pozyskiwania zwrotnego finansowania na nowe inwestycje. Istnieją zatem możliwości zaciągnięcia kredytu, pożyczki lub emisji obligacji na dokończenie inwestycji rozpoczętych przed 2024 r., jak i na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań w sytuacji, gdyby wynik budżetu nie pozwalał na samodzielne uregulowanie rat kapitałowych w danym roku budżetowym. Powyższy zakaz dotyczy wyłącznie rozpoczynania nowych inwestycji, na które nie przewidziano w budżecie środków własnych.

Zakaz udzielania poręczeń i gwarancji wynika z potrzeby zagwarantowania stabilności i przewidywalności w budżecie. Co prawda w wielu samorządach kwoty przewidziane na poręczenia nie są realizowane, to jednak zgodnie z obowiązującymi przepisami, należy je wykazywać i doliczać do wskaźników obsługi zadłużenia. Rozwiązanie takie ma zagwarantować, że w przypadku zażądania przez wierzyciela spłaty, Miasto będzie w stanie spełnić świadczenie, co w wielu przypadkach może oznaczać konieczność rezygnacji z wykonywania ustawowych zadań.

Dlatego w trakcie realizacji programu postępowania naprawczego niezbędne jest zagwarantowanie stabilności budżetu, której udzielenie nowego poręczenia lub gwarancji mogłoby poważnie zagrozić.

Istotne ograniczenia obejmują również wydatki na promocję. Jest to uzasadnione tym, że w znaczącej większości nie przekładają się one bezpośrednio na poprawę atrakcyjności Miasta oraz pozyskanie nowych inwestorów. Najczęstszym kierunkiem tej kategorii jest promocja wewnętrzna, która ma związek z poprawą warunków życia mieszkańców poprzez organizację wydarzeń kulturalnych.

Część I. Analiza stanu finansów Gminy Miasta Sanoka, w tym określenia przyczyn zagrożenia realizacji zadań publicznych

Dochody

Wykonywanie przez Gminę Miasta Sanoka zadań publicznych wymaga zapewnienia środków finansowych na ich realizację. Źródła dochodów JST oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów określono w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Analiza dochodów Gminy Miasta Sanoka została dokonana w podziałach merytorycznych, a następnie sklasyfikowana w podziały wymagane ustawowo. Podział merytoryczny został sporządzony za pomocą paragrafów klasyfikacji budżetowej na następujące kategorie:

1. dochody bieżące:
  - 1) udziały w podatkach centralnych, w tym: udział w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz udział w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT),
  - 2) subwencje, w tym: oświatowa, wyrównawcza i równoważąca,
  - 3) dotacje, w tym: na zadania zlecone i powierzone oraz na zadania własne,
  - 4) podatki i opłaty lokalne;
2. dochody majątkowe, w tym:
  - 1) dochody z majątku: przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, sprzedaż majątku,
  - 2) dotacje na inwestycje.

Dzięki takiemu ujęciu dochodów zachowano wynikający z klasyfikacji budżetowej merytoryczny podział ułatwiający późniejsze prognozowanie kolejnych kategorii. Historyczne wartości dochodów w latach 2021-2024 scharakteryzowano poniżej.

Tabela 1. Zrealizowane dochody Gminy Miasta Sanoka w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024*	Struktura 2024
Dochody ogółem	223 311 197	203 173 932	212 796 164	272 818 802	100%
Dochody bieżące, w tym:	204 871 506	191 828 403	190 911 240	226 207 772	82,92%
Udział w PIT i CIT	43 346 020	40 039 882	34 207 632	47 500 407	17,41%
Subwencje	45 895 536	40 785 967	54 521 814	64 931 619	23,80%
Dotacje	54 654 423	49 582 491	32 496 586	39 926 720	14,63%
Podatki i opłaty lokalne	60 975 527	61 420 063	69 685 208	73 849 026	27,07%
<i>w tym: podatek od nieruchomości</i>	<i>26 478 359</i>	<i>26 765 350</i>	<i>30 896 905</i>	<i>31 099 140</i>	
Dochody majątkowe, w tym:	18 439 691	11 345 529	21 884 934	46 611 030	17,08%
Dochody z majątku	2 119 478	4 501 638	6 269 748	2 448 886	0,90%
Dotacje na inwestycje	16 247 386	6 805 334	15 581 113	44 114 381	16,17%
Pozostałe	72 827	38 557	34 073	47 763	0,02%

Źródło: opracowanie własne

* dane przybliżone na podstawie złożonych sprawozdań za grudzień 2024 r.

Tabela przedstawia wykonanie dochodów w latach 2021-2024 Gminy Miasta Sanoka. Podziału dochodów dokonano zgodnie z przyjętą metodologią. W latach 2021-2024 średnia wartość dochodów budżetowych Miasta kształtowała się na poziomie 228 025 026 zł.

Udział w podatkach centralnych PIT i CIT, jak i otrzymane dotacje na realizację zadań własnych oraz zleconych są zaliczane jako źródło dochodów własnych. Z racji charakteru tych dochodów (praktycznie brak wpływu na ich wielkość ze strony samorządu) nie ma podstaw do zaliczania ich jako dochodów własnych. Jest to z kolei znaczące źródło dochodów, dlatego zostały wyłonione osobno. Stanowią one łącznie 55,9% dochodów budżetowych Gminy Miasta Sanoka. Ze względu na niezależny od jednostki sposób przyznawania i praktycznie brak możliwości kształtowania, nie mogą stać się właściwą podstawą podejmowanych decyzji. Takie usztywnienie w dużym zakresie ogranicza możliwość oddziaływania na dochodową stronę budżetu w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów związanych z poprawą struktury budżetu.

W analizowanym okresie, w strukturze dochodów Gminy Miasta Sanoka dostrzega się wzrost dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych. Blisko połowa dochodów tej pozycji to dochody od podatku z nieruchomości.

Dochody majątkowe Gminy determinowały w analizowanym okresie przede wszystkim uzyskiwane dotacje na realizację zadań inwestycyjnych. Na niewielkim poziomie kształtowały się wpływy ze sprzedaży mienia.

W latach 2021-2024 dochody ogółem Gminy Miasta Sanoka wzrosły o 22,2%. Największy wzrost dochodów nastąpił w 2024 roku, kiedy to w stosunku do 2023 roku dochody ogółem zwiększyły się aż o 28,2%. Wzrost ten był szczególnie widoczny w dochodach majątkowych, które wzrosły o 113%, z poziomu 21 884 934 zł w 2023 roku do 46 611 030 zł w 2024 roku. Kluczowym czynnikiem wpływającym na tę dynamikę były uzyskane dotacje na realizację zadań inwestycyjnych (+28,5 mln zł).

Dochody bieżące w latach 2021-2024 wykazywały większą stabilność, a ich średni udział w dochodach ogółem wynosił 82,92%. W 2024 roku dochody bieżące wzrosły o 18,5% w stosunku do 2023 roku, głównie dzięki zwiększonym wpływom z subwencji ogólnej (+10,4 mln zł) oraz podatków i opłat lokalnych (+4,2 mln zł). Szczególnie istotny był wzrost wpływów z podatku od nieruchomości, który w 2024 roku wyniósł 31 099 140 zł, stanowiąc 42,1% dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych.

Dochody z PIT i CIT miały mniejszą dynamikę wzrostu. W analizowanym okresie ich udział w dochodach ogółem wahał się od 15,7% w 2023 roku do 17,4% w 2024 roku. Warto zauważyć, że mimo wzrostu w 2024 roku (+13,3 mln zł w stosunku do 2023 roku), udział tych dochodów w strukturze budżetu Gminy pozostaje stabilny i jest w dużej mierze uzależniony od polityki centralnej.

Dochody majątkowe, choć stanowiły średnio 17,08% dochodów ogółem, cechowały się dużą zmiennością. W 2023 roku dochody te wzrosły o 19% w porównaniu do roku 2021, a w 2024 roku osiągnęły najwyższy poziom w analizowanym okresie, co oznacza wzrost o 153% względem 2021 roku. Wpływy z majątku, takie jak sprzedaż mienia, były stosunkowo niskie, co podkreśla znaczenie zewnętrznych dotacji inwestycyjnych dla budżetu Gminy.

Na przestrzeni analizowanych lat kluczowym wyzwaniem dla Gminy Miasta Sanoka było ograniczenie zależności budżetu od środków zewnętrznych (subwencje, dotacje, PIT i CIT). W 2024 roku środki te stanowiły ponad 55,9% dochodów ogółem, co wskazuje na trudności w zwiększaniu udziału dochodów własnych w strukturze budżetu. Jednocześnie, wzrost dochodów z podatków lokalnych, które w 2024 roku wyniosły 73 849 026 zł, pokazuje potencjał zwiększenia samodzielności finansowej.

Powyższe analizy potwierdzają, że kluczowe zmiany w strukturze dochodów Gminy determinowane były przez zewnętrzne źródła dochodów, na które Gmina miała ograniczony wpływ. Wzrost dochodów z podatków lokalnych i ich stabilny trend wzrostowy sugerują możliwość dalszego rozwoju tej kategorii dochodów, co w dłuższej perspektywie mogłoby zwiększyć elastyczność budżetu.

Tabela 2. Skumulowany udział głównych dochodów Gminy Miasta Sanoka w latach 2021-2024 (po zaokrągleniu do pełnych złotych)

Par.	Nazwa paragrafu	2021	2022	2023	2024*	Średnia	Udział
2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	39 411 396	40 785 967	45 337 630	64 931 619	47 616 653	26,12 %
0010	Podatek dochodowy od osób fizycznych	36 307 186	35 612 809	30 207 486	43 321 756	36 362 309	19,94 %
0310	Wpływy z podatku od nieruchomości	26 478 359	26 765 350	30 896 905	31 099 140	28 809 936	15,80 %
2010	Dotacje celowe otrzymane z budżet państwa na realizację zadań bieżących [...]	17 666 249	20 919 019	21 717 756	27 202 861	21 876 471	12,00 %
0490	Wpływy z innych lokalnych opłat [...]	9 111 953	9 763 040	12 538 847	12 573 783	10 996 906	6,03 %
6290	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin [...]	3 540 399	1 144 117	4 288 686	23 651 740	8 156 236	4,47 %
0830	Wpływy z usług	3 477 063	4 041 645	9 284 362	11 368 917	7 042 997	3,86 %
0020	Podatek dochodowy od osób prawnych	7 038 834	4 427 074	4 000 146	4 178 651	4 911 176	2,69 %
2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	3 876 048	4 117 471	4 175 785	7 246 256	4 853 890	2,66 %
6370	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	0	0	0	18 337 641	4 584 410	2,51%
0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	3 522 705	3 629 819	4 129 451	4 842 121	4 031 024	2,21 %
0970	Wpływy z różnych dochodów	2 033 900	3 429 053	3 061 042	3 834 780	3 089 694	1,69 %
SUMA					252 589 256	182 331 702	100 %

Źródło: opracowanie własne

* dane przybliżone na podstawie złożonych sprawozdań za grudzień 2024 r.

Najważniejszą kategorią dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, gdyż zapewniają władzy lokalnej samodzielność finansową. W strukturze dochodów własnych Gminy Miasta Sanoka uwzględniono wpływy z lokalnych podatków i opłat oraz pozostałe dochody bieżące (nie należące do kategorii subwencji, dotacji oraz wpływów z podatków centralnych), jak również dochody ze sprzedaży majątku. W analizowanym okresie udział dochodów własnych w strukturze dochodów budżetowych kształtował się na poziomie 27%.

Tabela 2 jest rozszerzonym zestawieniem mającym zobrazować główne źródła dochodów Gminy Miasta Sanoka o największym wpływie na sytuację finansową jednostki. Dochody te wyłoniono na podstawie klasyfikacji budżetowej. W tabeli zaprezentowano 12 najważniejszych źródeł dochodów Gminy, które łącznie zapewniają około 93% wpływów do budżetu. Zestawienie wskazuje, które ze źródeł dochodów są znaczące dla Gminy i będą miały największy wpływ na planowanie wieloletnie. Pośród zaprezentowanych 12 pozycji, dwie odnoszą się do źródeł zewnętrznych, które były przeznaczone bezpośrednio na zadania inwestycyjne. Również wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych determinują kształt i strukturę budżetu Gminy Miasta Sanoka.

Niezależny od jednostki sposób przyznawania wskazanych środków i praktycznie brak możliwości ich kształtowania powoduje, że nie mogą one stać się właściwą podstawą podejmowanych decyzji. Jakikolwiek próby zakładania zwiększonych wpływów z podatku dochodowego jest ryzykowne.

Najważniejszym źródłem dochodów własnych Gminy jest podatek od nieruchomości, który zapewnia ponad 15,8% wpływów. Na przestrzeni lat wpływy z tytułu podatku od nieruchomości uległy zwiększeniu, przy czym znaczący wzrost nastąpił w 2023 roku (wzrost o 15,4% w stosunku do roku poprzedniego), zaś w pozostałych latach utrzymały się na zbliżonym poziomie.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych Rada Gminy, w drodze uchwały, określa wysokość stawek podatku od nieruchomości na kolejny rok podatkowy. Wysokość stawek nie może jednak przekroczyć maksymalnych kwot określonych w obwieszczeniu Ministra Finansów w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych.

W analizowanym okresie największy udział w strukturze dochodów miały subwencje ogólne z budżetu państwa, które w 2024 roku wyniosły 64 931 619 zł i stanowiły 26,12% wszystkich dochodów. Drugim co do znaczenia źródłem były wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, które osiągnęły w 2024 roku poziom 43 321 756 zł, co odpowiadało za 19,94% dochodów. Podatek od nieruchomości, jako najważniejsze źródło dochodów własnych, stanowił średnio 15,80% całkowitych wpływów budżetowych, osiągając w 2024 roku wartość 31 099 140 zł.

Zauważalny wzrost nastąpił w kategorii środków na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, które w 2024 roku osiągnęły wartość 23 651 740 zł, co stanowiło wzrost o 451% względem 2023 roku. Kluczową rolę odegrały tu środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych, które w 2024 roku wyniosły 18 337 641 zł.

Warto podkreślić, że wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych również wykazywały stabilny wzrost, osiągając w 2024 roku poziom 4 842 121 zł. Dochody z tej kategorii stanowiły średnio 2,21% całkowitych dochodów budżetowych.

Powyższe dane wskazują na znaczące uzależnienie budżetu od zewnętrznych źródeł finansowania, takich jak subwencje i dotacje celowe, co ogranicza elastyczność finansową Gminy. Tym samym konieczne jest dalsze rozwijanie dochodów własnych, w szczególności w obszarze lokalnych podatków oraz wpływów z majątku.

Tabela 3. Analiza kształtowania się dochodów Gminy Miasta Sanoka z tytułu podatków lokalnych w latach 2021-2024

		2021	2022	2023	2024
udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych					
wykonanie		7 038 834	4 427 074	4 000 146	4 178 651
udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych					
wykonanie		36 307 186	35 612 809	30 207 486	43 321 756
podatek rolny					
wykonanie		191 914	189 601	215 532	263 254
skutki obniżenia górnych stawek podatków		0	0	0	0
skutki udzielonych ulg i zwolnień		0	0	0	0
skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy	umorzenie zaległości podatkowych	14	0	0	0
	rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	0	0	0	0
podatek od nieruchomości					
wykonanie		26 478 359	26 765 350	30 896 905	31 099 131
skutki obniżenia górnych stawek podatków		3 105 072	1 951 831	2 292 498	6 373 635
skutki udzielonych ulg i zwolnień		20 883	0	0	0
skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy	umorzenie zaległości podatkowych	482	152	47 969	171
	rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	0	99 534	69 817	0
podatek leśny					
wykonanie		51 480	55 473	83 258	84 397
skutki obniżenia górnych stawek podatków		0	0	0	0
skutki udzielonych ulg i zwolnień		0	0	0	0
skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy	umorzenie zaległości podatkowych	0	0	0	0
	rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	0	0	0	0
podatek od środków transportowych					
wykonanie		712 370	727 525	714 876	720 611
skutki obniżenia górnych stawek podatków		439 911	456 759	613 012	835 525

skutki udzielonych ulg i zwolnień		0	0	0	0
skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy	umorzenie zaległości podatkowych	0	0	0	0
	rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	0	0	0	0
podatek dochodowy od osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej					
wykonanie		267 976	251 830	241 415	280 446
podatek od czynności cywilnoprawnych					
wykonanie		1 852 685	2 083 563	1 694 826	1 940 834
wpływy z opłaty skarbowej					
wykonanie		406 727	401 604	405 216	476 210
wpływy z podatku od spadków i darowizn					
wykonanie		255 502	502 768	315 295	476 210
skutki decyzji wydanych (Urząd Skarbowy)	umorzenie	11 670	0	0	0
	rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	0	5 403	7 011	0

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art. 67a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacji podatkowej, organ podatkowy (na wniosek podatnika) może odraczać termin płatności podatku lub rozkładać zapłatę podatku na raty, odraczać lub rozkładać na raty zapłatę zaległości podatkowej wraz z odsetkami oraz umarzać zaległości podatkowe wraz z odsetkami.

Jak wynika z powyższej tabeli, w latach 2021 – 2024 udzielone przez organ podatkowy ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych stanowiły nieznaczny procent do dochodów z poszczególnych podatków.

Z analizy wynika, że w badanym okresie Gmina stosowała niższe niż maksymalne stawki podatku od nieruchomości. Z roku na rok widoczny jest jednak wyraźny poziom straty Gminy z tytułu stosowania niższych niż maksymalne stawek podatku od nieruchomości. W 2021 roku strata z tego tytułu wyniosła 3 105 072 zł, podczas gdy w 2024 roku wzrosła do 6 373 635 zł, co wskazuje na ponad dwukrotny wzrost.

Podobne tendencje widoczne są w podatku od środków transportowych, gdzie strata z tytułu stosowania niższych niż maksymalne stawek wzrosła z 439 911 zł w 2021 roku do 835 525 zł w 2024 roku.

W tabeli 4 porównano wysokość stawek podatku od nieruchomości obowiązujących w Gminie Miasta Sanoka w 2024 r. i przyjętych przez Radę Miasta na rok 2025. Jak wynika z tabeli, stawki obowiązujące w 2024 r. były znacznie obniżone w stosunku do górnych stawek określonych w Obwieszczeniu Ministra Finansów. Podjęta w 2024 r. Uchwała Rady Miasta w sprawie stawek podatku od nieruchomości obowiązujących od 2025 r. spowodowała, że znacznie wzrósł ich procentowy udział w górnych stawkach określonych przez Ministra Finansów.

W badanym okresie istotne były także skutki decyzji dotyczących umorzenia zaległości podatkowych. Najwyższą kwotę umorzeń odnotowano w 2023 roku dla podatku od nieruchomości, wynoszącą 47 969 zł. W innych latach wartości te były marginalne lub wynosiły 0 zł.

Ogólna kwota wpływów z tytułu podatku od nieruchomości w 2024 roku wyniosła 31 099 131 zł, co oznacza wzrost o 202 226 zł w porównaniu z 2023 rokiem. Podatek od osób fizycznych, który jest jednym z kluczowych źródeł dochodów Gminy, przyniósł w 2024 roku 43 321 756 zł, co stanowiło wzrost o 13 114 270 zł w stosunku do roku poprzedniego.

Rada Miasta Sanoka w okresie od 2021 nie podjęła uchwały w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta oraz średniej ceny sprzedaży drewna stanowiących podstawę naliczenia wymiaru odpowiednio podatku rolnego i leśnego. To oznacza, że w Gminie Miasta Sanoka obowiązywały stawki maksymalne, obliczone na podstawie Komunikatów Prezesa GUS.

Tabela 4. Porównanie wysokości stawek podatku od nieruchomości na 2024 i 2025 rok

Podatek od nieruchomości	Stawka na 2024 r.	Stawka z Obwieszczenia MF na 2024	Udział w stawce	Stawka na 2025 r.	Stawka z Obwieszczenia MF na 2025	Udział w stawce
Podatek od gruntów						
związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	1,03	1,34	76,87	1,20	1,38	86,96
pod jeziorami	5,79	6,66	86,94	6,84	6,84	100
pozostałych	0,40	0,71	56,34	0,60	0,73	82,19
Podatek od budynków						
mieszkalnych	0,87	1,15	75,65	1,00	1,19	84,03
związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	27,66	33,10	83,56	30,00	34,00	88,24
zajętych na prowadzenie działalności gosp. w zakresie obrotu materiałem siewnym	13,23	15,50	85,35	15,00	15,92	94,22
związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych	5,87	6,76	86,83	6,50	6,95	93,53
pozostałych	9,34	11,17	83,62	10,60	11,48	92,33
pozostałych (garaży i budynków związanych z budynkami mieszkalnymi)	5,38	11,17	48,16	6,50	11,48	56,62
budowle	2%	2%	100	2%	2%	100

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4 przedstawia wysokość stawek podatku od nieruchomości obowiązujących w Gminie Miasta Sanoka w latach 2024 i 2025, a także ich procentowy udział w maksymalnych stawkach określonych w Obwieszczeniu Ministra Finansów.

W przypadku podatku od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, stawka na 2024 rok wynosiła 1,03 zł/m², co odpowiadało 76,87% maksymalnej stawki. Na 2025 rok stawka została zwiększona do 1,20 zł/m², co stanowi 86,96% stawki maksymalnej.

Dla gruntów pod jeziorami stawka na 2024 rok wynosiła 5,79 zł/m², co stanowiło 86,94% maksymalnej stawki, podczas gdy w 2025 roku ustalono stawkę równą maksymalnej wartości 6,84 zł/m².

Grunty pozostałe w 2024 roku opodatkowano stawką 0,40 zł/m², co stanowiło 56,34% maksymalnej stawki. W 2025 roku stawka wzrosła do 0,60 zł/m², co odpowiadało 82,19% maksymalnej stawki.

Podatek od budynków mieszkalnych w 2024 roku wynosił 0,87 zł/m², co stanowiło 75,65% stawki maksymalnej, natomiast w 2025 roku stawka wzrosła do 1,00 zł/m² (84,03%).

W przypadku budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej stawka w 2024 roku wynosiła 27,66 zł/m² (83,56%), a w 2025 roku wzrosła do 30,00 zł/m² (88,24%).

Budynki zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu materiałem siewnym w 2024 roku miały stawkę 13,23 zł/m² (85,35%), która w 2025 roku wzrosła do 15,00 zł/m² (94,22%). Budynki związane ze świadczeniami zdrowotnymi opodatkowano stawką 5,87 zł/m² w 2024 roku (86,83%), a w 2025 roku stawka wynosiła 6,50 zł/m² (93,53%).

Dla budynków garażowych oraz związanych z budynkami mieszkalnymi stawka w 2024 roku wynosiła 5,38 zł/m², co stanowiło 48,16% maksymalnej stawki. W 2025 roku wzrosła ona do 6,50 zł/m², czyli 56,62% maksymalnej wartości.

Podatek od budowli w obu latach utrzymano na poziomie maksymalnej stawki wynoszącej 2% wartości budowli.

Zmiany w wysokości stawek podatku od nieruchomości wskazują na tendencję Gminy Miasta Sanoka do zwiększania udziału stosowanych stawek do maksymalnych wartości określonych przez Ministra Finansów, co może przyczynić się do wzrostu dochodów własnych Gminy.

Wydatki

Analiza wydatków została przeprowadzona na podstawie danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach z wykonania planu wydatków budżetowych Gminy Miasta Sanoka (Rb-28s) za lata 2021-2024, przy czym informacja za 2024 rok jest oparta na złożonych sprawozdaniach za miesiąc grudzień 2024r.

Analizę wydatków Gminy Miasta Sanoka oparto na podziale merytorycznym, który został dokonany za pomocą działów klasyfikacji budżetowej.

W ramach każdego działu budżetowego wydatki zostały podzielone na:

1. wydatki bieżące:
  - 1) w tym: wynagrodzenia i pochodne, pozostałe wydatki bieżące oraz obsługa długu;
2. wydatki majątkowe.

Dzięki takiemu ujęciu wydatków zachowano wynikający z klasyfikacji budżetowej merytoryczny podział ułatwiający późniejsze prognozowanie kolejnych kategorii.

Poszczególne wydatki Gminy Miasta Sanoka w latach 2021-2024 zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Struktura zrealizowanych wydatków Gminy Miasta Sanoka w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024*
Wydatki ogółem	213 038 914	230 249 335	240 834 013	295 025 274
Wydatki bieżące	194 823 295	200 446 498	204 903 474	228 053 669
Wynagrodzenia i pochodne	79 339 950	83 833 348	94 920 916	107 836 345
Pozostałe bieżące	113 993 321	110 914 464	101 496 330	109 786 169
Obsługa długu	1 490 024	5 698 686	8 486 228	10 431 155
Poręczenia i gwarancje	0	0	0	0
Wydatki majątkowe	18 215 619	29 802 837	35 930 539	66 971 605

Źródło: opracowanie własne

* dane przybliżone na podstawie złożonych sprawozdań za grudzień 2024 r.

Tabela prezentuje wydatki Gminy Miasta Sanoka w latach 2021-2024 w układzie wynikającym z konstrukcji WPF. Podobnie jak miało to miejsce w przypadku dochodów, wydatki Gminy mają tendencję rosnącą. Wszystkie kategorie wydatków poza wydatkami pozostałymi, które uległy zmniejszeniu w 2022 oraz 2023 roku, ulegały wzrostowi. Jak można zauważyć dwie kategorie wydatków (wynagrodzenia i pochodne oraz obsługa długu) znacząco ulegają wzrostowi rok do roku, co ma bezpośredni wpływ na wydatki bieżące.

W 2024 r. wydatki Gminy wzrosły ogółem o 22,55 % przy czym wydatki bieżące wzrosły o 11,30 %, zaś wydatki majątkowe aż o 86,37 %. Zwiększone wydatki bieżące poniesione przez Gminę były związane z bieżącym funkcjonowaniem i realizacją zadań gminnych.

W pierwszej kolejności uwagę należy zwrócić na wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń. Na przestrzeni 4 lat nastąpił nominalny wzrost wydatków na wynagrodzenia o ponad 28,5 mln zł (tj. o 35,89%). Wzrost minimalnego wynagrodzenia oraz podwyżki dla pracowników samorządowych (m.in. podwyżki dla nauczycieli) spowodowały wzrost wynagrodzenia i pochodnych od wynagrodzeń o 13,61% w porównaniu do roku 2023.

Drugą bardzo znaczącą zmianą w wydatkach Gminy Miasta Sanoka był wzrost wydatków na obsługę długu. Z danych zawartych w tabeli nr 5 wynika, że w 2024 r. w stosunku do 2023 r. wydatki na obsługę długu wzrosły o 22,93 %. Wzrost wydatków na obsługę długu ma znaczenie również z punktu widzenia wpływu na wskaźnik obsługi zadłużenia, co w tym przypadku oznacza obciążenie wskaźnika faktycznej obsługi zadłużenia. Należy przy tym nadmienić, że głównym powodem wzrostu wydatków na obsługę długu Gminy Miasta Sanoka był wzrost stóp procentowych oraz dalsze zadłużanie się Miasta. Wydatki na obsługę długu na dzień uchwalenia programu postępowania naprawczego Gminy stanowią w dalszym ciągu znaczące obciążenie strony wydatkowej budżetu Gminy Miasta Sanoka.

Na przestrzeni lat wzrastały również pozostałe wydatki bieżące Gminy. Z analizy szczegółowej wynika, że spadek wydatków w latach 2022-2023 był podyktowany zaniechaniem wypłaty świadczeń rodzinnych przez MOPS. Jeśli pozostałe wydatki bieżące skorygujemy o wartości

wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2021-2022, to wartość tych wydatków w 2021 roku wynosiła ok. 113,9 mln, a w roku 2022 110,9 mln. To oznacza, że również w tej kategorii wydatki w 2024 roku wzrosły o 18,96% w stosunku roku 2021.

Na przestrzeni analizowanych lat Gmina Miasta Sanoka zrealizowała inwestycje o łącznej wartości 150,92 mln zł. Znaczna część tych wydatków finansowana była środkami zewnętrznymi, tj. dotacjami majątkowymi i innymi środkami przeznaczonymi na ten cel. Łącznie w latach 2021-2024 uzyskane dotacje majątkowe wyniosły 80,98 mln zł (rozumie się tutaj dotacje oraz środki przeznaczone na inwestycje, które faktycznie wpłynęły na rachunek Gminy). To oznacza, że ok. 69,93 mln zł wydatków majątkowych Gmina Miasta Sanoka sfinansowała ze środków własnych lub ze źródeł zewnętrznych (obligacje).

Dodatkowo, w 2024 roku wydatki majątkowe osiągnęły najwyższy poziom w analizowanym okresie, wynosząc 66 971 605 zł. Gwałtowny wzrost w porównaniu do 2023 roku (wzrost o 86,37%) wskazuje na intensyfikację realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych głównie z funduszy zewnętrznych.

Tabela 6. Podział wydatków na działy w Gminie Miasta Sanoka w latach 2021-2024 (po zaokrągleniu do pełnych złotych)

	Dział	2021	2022	2023	2024*	Średnia	Udział
801	Oświata i wychowanie	67 707 000	75 148 576	81 351 361	99 609 135	80 954 018	33,37%
855	Rodzina	50 193 008	33 588 794	24 495 707	33 160 312	35 359 455	14,58%
600	Transport i łączność	22 023 623	27 716 752	28 594 789	57 834 869	34 042 508	14,03%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	19 633 039	19 356 765	20 492 985	22 524 085	20 501 719	8,45%
926	Kultura fizyczna	12 463 854	19 381 318	22 375 921	18 606 259	18 206 838	7,51%
852	Pomoc społeczna	10 891 183	17 818 079	15 250 955	17 542 820	15 375 759	6,34%
750	Administracja publiczna	12 019 255	14 428 893	17 679 579	16 155 764	15 070 873	6,23%
757	Obsługa długu publicznego	1 490 024	5 698 686	8 486 228	10 431 155	6 526 523	2,69%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 046 582	4 914 502	7 895 563	8 405 449	6 315 524	2,60%
700	Gospodarka mieszkaniowa	4 746 069	3 468 749	8 478 035	5 522 831	5 553 921	2,29%
851	Ochrona zdrowia	1 369 246	1 359 449	1 472 459	1 458 266	1 414 855	0,59%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 058 781	1 161 020	1 386 171	1 374 464	1 245 109	0,51%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	3 829 150	440 826	357 942	292 369	1 230 073	0,51%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	610 061	537 901	1 410 493	522 660	770 279	0,32%

Źródło: opracowanie własne

* dane przybliżone na podstawie złożonych sprawozdań za grudzień 2024 r.

W celu zobrazowania najważniejszych kierunków wydatkowania środków budżetowych w tabeli powyżej zestawiono wysokość wydatków poniesionych w każdym z działów klasyfikacji budżetowej w latach 2021-2024. Na tej podstawie obliczono średni udział wydatków danego działu w analizowanym okresie, a następnie uszeregowano je w kolejności malejącej (od działu, na który przeznaczona jest największa ilość środków). Zestawienie ma na celu zobrazować główne kierunki wydatków Gminy o największym wpływie na sytuację finansową jednostki.

Z powyższej tabeli wynika, że głównymi kierunkami wydatkowania środków pieniężnych przez Gminę Miasta Sanoka w analizowanym okresie była:

- 1) oświata i wychowanie (33,37 %),
- 2) rodzina (14,58 %)
- 3) transport i łączność (14,03%).

Wysokie wydatki Gmina ponosiła również poprzez realizację działań w obszarze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (8,45%), kultury fizycznej (7,51%), pomocy społecznej (6,34%) oraz administracji publicznej (6,23%). Znaczącą część budżetu przeznaczono także na obsługę długu publicznego (2,69%), kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (2,60%) oraz gospodarkę mieszkaniową (2,29%).

W analizowanym okresie wydatki na oświatę i wychowanie systematycznie rosły, osiągając w 2024 roku poziom 99 609 135 zł, co oznacza wzrost o 47,12% w porównaniu do roku 2021. Podobnie wydatki na transport i łączność w 2024 roku wyniosły 57 834 869 zł (wzrost o 162,65% w stosunku do 2021 roku), co wskazuje na intensyfikację inwestycji w infrastrukturę drogową i transportową.

Zauważalny spadek wydatków w dziale "rodzina" w latach 2022-2023 wynikał z ograniczenia realizacji świadczeń wypłacanych przez Gminę, jednak w 2024 roku wydatki w tym dziale ponownie wzrosły do 33 160 312 zł.

Na uwagę zasługują również wydatki w dziale kultura fizyczna, które osiągnęły najwyższą wartość w 2023 roku (22 375 921 zł), a w 2024 roku zmniejszyły się do 18 606 259 zł, co może być efektem zakończenia kluczowych projektów inwestycyjnych w tym obszarze.

Warto zauważyć, że pomimo wzrostu wydatków na obsługę długu publicznego, które w 2024 roku wyniosły 10 431 155 zł, ich udział w strukturze wydatków ogółem pozostał stosunkowo niewielki (2,69%).

Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje na szereg obszarów, w ramach których władze lokalne mają obowiązek realizować zadania dla zaspokojenia potrzeb wspólnoty samorządowej. Tak wysokie koszty znajdują więc uzasadnienie. Na potrzeby niniejszego opracowania, dokonano kompleksowej oceny ich wysokości w stosunku do sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy.

Wynik budżetu, przychody i rozchody

W zestawieniu poniżej przedstawiono wynik budżetu Gminy Miasta Sanoka w latach 2021-2024. Z danych zawartych w tabeli wynika, że tylko w 2021 r. wynik budżetu ogółem Gminy

zamknął się nadwyżką (wykonane dochody były wyższe od zrealizowanych wydatków Gminy). Nadwyżka w tym roku wyniosła 10 272 282 zł, co było efektem dodatniego wyniku operacyjnego, który wyniósł 10 048 210 zł.

W pozostałych analizowanych latach wynik budżetu ogółem zamykał się deficytem. Są to lata, w których zrealizowano znaczące wydatki majątkowe Gminy oraz znacząco zwiększyły się wydatki bieżące budżetu, które nie miały pokrycia w dochodach bieżących.

Gmina Miasta Sanoka miała również trudność z osiągnięciem dodatniego wyniku operacyjnego (dodatniej różnicy pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi). Wynik operacyjny był dodatni jedynie w 2021 roku, kiedy to wyniósł 10 048 210 zł. W 2022 roku różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi była ujemna i wyniosła -8 618 095 zł. W 2023 roku pogłębiła się do -13 992 234 zł, natomiast w 2024 roku zmniejszył się do poziomu -1 845 897 zł.

W latach 2022 i 2023 odnotowano również znaczące przychody budżetowe, które w 2022 roku wyniosły 43 075 789 zł, a w 2023 roku 41 000 386 zł. Jednak w 2024 roku przewiduje się ich spadek do 29 447 625 zł. Rozchody budżetowe odzwierciedlają harmonogram spłat rat kredytowych oraz wykupu obligacji komunalnych.

Tabela 7. Wynik budżetu, przychody i rozchody

	2021	2022	2023	2024*
Przychody budżetowe	33 981 766	43 075 789	41 000 386	29 447 625
Rozchody budżetowe	5 178 259	2 000 000	3 382 006	5 553 000
Wynik budżetu	10 272 282	-27 075 403	-28 037 849	-22 206 472
Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	10 048 210	-8 618 095	-13 992 234	-1 845 897

Źródło: opracowanie własne

* dane przybliżone na podstawie złożonych sprawozdań za grudzień 2024 r.

Zadłużenie

Obecne zadłużenie Gminy Miasta Sanoka stanowi istotny problem i zagrożenie realizacji zadań publicznych, m.in. dlatego, że generuje znaczące koszty obsługi. Jak wskazano we wcześniejszej części analizy, na przestrzeni analizowanego okresu wydatki na obsługę długu Gminy znacząco wzrosły. Dodatkowo stan zobowiązań wymagalnych na dzień 31 grudnia 2024 r. ma bardzo duży wpływ na zadłużenie Gminy jak i konstrukcję projektu planu budżetu na 2025 r.

Na koniec 2024 r. stan zadłużenia Gminy Miasta Sanoka z tytułu kredytów i pożyczek oraz obligacji wynosił 142 882 826,26 zł, podczas gdy na koniec 2021 r. wynosił 103 066 608,74 zł. Dodatkowo do zadłużenia należy dodać zobowiązania wymagalne, które występują na dzień 31.12.2024 r. w kwocie 11 080 151,42 zł.

Tabela 8. Zadłużenie Gminy Miasta Sanoka w latach 2021-2024

	2021	2022	2023	2024*
Kwota zadłużenia na ostatni dzień roku kalendarzowego	103 066 607	104 997 535	128 435 827	142 882 827
Zobowiązania wymagalne	69 074	11 345	168 357	11 080 151

Źródło: opracowanie własne

* dane przybliżone na podstawie złożonych sprawozdań za grudzień 2024 r.

Na obecne zadłużenie Gminy Miasta Sanoka składają się zobowiązania wobec:

a) PKO BP S.A.

- kredyt konsolidacyjny – 2 765 826,62 zł
- emisja obligacji komunalnych w roku 2018 – 35 006 000,00 zł
- emisja obligacji komunalnych w roku 2019 – 18 099 000,00 zł

b) Bank PEKAO S.A.

- emisja obligacji komunalnych w roku 2017 – 1 840 000,00 zł
- emisja obligacji komunalnych w roku 2020 – 1 000 000,00 zł
- emisja obligacji komunalnych w roku 2021 – 16 452 000,00 zł

c) Bank Gospodarstwa Krajowego S.A. na zadanie:

- emisja obligacji w roku 2020 z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów i pożyczek – 16 720 000,00 zł

d) Bank PEKAO S.A.

- emisja obligacji w roku 2022 z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów i pożyczek – 4 000 000,00 zł
- emisja obligacji w roku 2022 z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów i pożyczek – 20 000 000,00 zł
- emisja obligacji w roku 2023 z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu – 7 000 000,00 zł

e) Michael / Ström Dom Maklerski S.A

- emisja obligacji w roku 2024 z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych rat kredytów i pożyczek – 20 000 000,00 zł

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupów obligacji, zgodnie z harmonogramem spłaty. Z danych wynika, że spłata zaciągniętych przez Gminę Miasta Sanoka zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i emisji obligacji następować będzie do 2040 roku. Wykazane zostały również koszty obsługi długu (odsetki). Zostały one obliczone jako marża banku oraz obecna stawka WIBOR pomniejszona o - 2,5 punktu procentowego, gdyż zakłada się, iż w najbliższym okresie stawka Wibur zostanie obniżona przez Radę Polityki Pieniężnej.

Tabela 9. Harmonogram spłaty rat kapitałowych od zobowiązań zaciągniętych przez Gminę Miasta Sanoka w latach 2025-2040

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Obligacje PEKAO 2024 - raty							2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000		
Obligacje PEKAO 2024 - odsetki	1 175 583	1 175 583	1 175 583	1 175 583	1 175 583	1 175 583	1 175 583	1 058 025	940 466	822 908	705 350	529 012	352 675	176 337		
Obligacje PEKAO 2023 - raty					1 000 000	2 000 000	2 000 000	3 000 000	2 000 000	3 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000	5 000 000
Obligacje PEKAO 2023 - odsetki	1 405 073	1 490 147	1 490 147	1 490 147	1 490 147	1 434 695	1 324 800	1 214 904	1 050 564	940 668	776 328	720 876	665 424	609 972	554 520	277 260
Obligacje PEKAO 2022 - raty				1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0,00	0,00							
Obligacje PEKAO 2022 - odsetki	261 996	214 952	214 952	188 083	134 345	80 607	26 869									
Obligacje PEKAO 2021 - raty					500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	5 000 000	5 000 000	3 952 000				
Obligacje PEKAO 2021 - odsetki	968 003	741 700	741 700	741 700	741 700	719 116	696 532	673 948	651 364	628 7803	403 443	178 106				
Obligacje BGK 2020 - raty				1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	720 000	
Obligacje BGK 2020 - odsetki	752 417	839 499	839 499	814 395	764 185	713 976	663 767	588 453	488 034	387 615	287 197	186 778	86 3602	18 075		
Obligacje PEKAO 2020 - raty	1 000 000															

Obligacje PEKAO 2020 - odsetki	73 7800																
Obligacje PKO BP 2019 - raty	1 000 000			1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000	6 000 000	99 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000					
Obligacje PKO BP 2019 - odsetki	1 035 624	777 952	777 952	777 952	732 481	687 011	641 540	414 186	141 362	136 4125	90 941	45 470					
Obligacje PKO BP 2018 - raty			4 000 000	4 000 000	5 000 000	5 000 000	1 250 000		3 756 000				4 000 000	4 000 000	4 000 000		
Obligacje PKO BP 2018 - odsetki	1 946 971	1 516 372	1 516 372	1 345 378	1 174 384	960 642	746 900	693 464	693 464	512 981	512 981	512 981	341 987	170 993			
Obligacje PEKAO 2017 - raty									1 840 000								
Obligacje PEKAO 2017 - odsetki	123 740	101 477	101 477	101 477	101 477	101 477	101 477	101 477	101 477	101 477							
PKO BP - raty	1 391 500	0	0	1 374 326													
PKO BP - odsetki	151 387	92 716	92 716	57 513													
RAZEM - raty	3 391 500	0	4 000 000	8 374 326	9 500 000	10 500 000	12 750 000	13 500 000	12 195 000	13 000 000	12 000 000	14 952 000	10 000 000	8 720 000	5 000 000	5 000 000	
RAZEM - odsetki	7 894 579	6 950 403	6 950 403	6 692 232	6 314 307	5 873 110	5 377 470	4 744 459	4 066 734	3 429 367	2 776 242	2 173 226	1 446 447	975 379	554 520	277 260	
Zadłużenie na koniec roku	139 491 326	139 491 326	135 491 326	127 117 000	117 617 000	107 117 000	94 367 000	80 867 000	68 672 000	55 672 000	43 672 000	28 720 000	18 720 000	10 000 000	5 000 000	0	

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik obsługi zadłużenia

Stosownie do regulacji zawartej w art. 243 ustawy o finansach publicznych jednostki samorządu terytorialnego stosują indywidualne wskaźniki spłaty zadłużenia. Relacja o której mowa nie limituje kwoty długu, lecz poziom jego spłaty w poszczególnych latach objętych prognozą długu. Dane zawarte w prognozie określają też potencjał zdolności jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania i spłaty nowych zobowiązań, które będą musiały być uwzględnione w relacji spłaty zobowiązań. Jednakże obowiązujące przepisy pozwalają na niespełnienie tych zapisów w okresie 2025-2029 pod innymi warunkami, o których mowa w ustawie z dnia 8 listopada 2024 roku o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw. Należy podkreślić, że w myśl art. 7 ust. 3 cytowanej ustawy niezachowanie relacji ograniczającej wysokość spłaty zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego nie może zagrażać realizacji zadań publicznych przez tę jednostkę w roku budżetowym i latach następnych.

Przedłożony projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Sanoka na lata 2025-2040 zakłada niespełnienie art. 243 ustawy o finansach publicznych w latach 2025-2029. Wg założeń uchwały faktyczna obsługa zadłużenia kształtuje się na poziomie 6,85% (planowane spłaty) do 5,10% (dopuszczalny wskaźnik), w roku 2026 powyższa relacja wynosi 3,58% do 1,42%, w roku 2027 powyższa relacja wynosi 5,20% do 2,33%, w roku 2028 powyższa relacja wynosi 6,76% do 3,98%, a w roku 2029 powyższa relacja wynosi 6,97% do 4,45%. Jednakże w myśl art. 296c ustawy o finansach publicznych relacja w latach 2024-2029 może nie być zachowana, jeżeli prognozowana łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec danego roku nie przekroczy 100 % planowanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym, pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 nieprzeznaczonych na sfinansowanie deficytu budżetowego. Od roku 2030 prognozuje się uchwalenie budżetów takich, których realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym następnym po roku budżetowym, relacja łącznej kwoty przypadającej w danym roku budżetowym będzie zachowana.

W Uchwale Nr XXX/1546/2024 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie z dnia 17 grudnia 2024 roku, na podstawie której wezwano Gminę Miasta Sanoka do opracowania programu postępowania naprawczego wskazano również, iż podstawą wezwania Gminy do opracowania programu naprawczego jest zagrożenie realizacji zadań publicznych oraz brak możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z zasadami określonymi w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych.

Problem Gminy Miasta Sanoka związany jest z kształtowaniem się relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych, który potęguje fakt, iż wg powyższej kalkulacji wskaźnik faktycznej obsługi zadłużenia kształtowany jest wyłącznie przez spłaty zobowiązań już zaciągniętych oraz koszty obsługi zadłużenia od ww. umów. Dodatkowo projekt budżetu na 2025 rok oraz wieloletnia prognoza finansowa nie uwzględnia przewidywanych zobowiązań wymagalnych z 2024 roku, co będzie miało bezpośredni wpływ na kształtowanie się wskaźnika, o których mowa w art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Przyczyny zagrożenia realizacji zadań publicznych

Uchwałą nr XXX/546/2024 z dnia 17 grudnia 2024 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wezwało Gminę Miasta Sanoka do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego oraz przedłożenia tego programu celem zaopiniowania do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w terminie nieprzekraczającym 45 dni od dnia otrzymania wezwania.

Podstawą podjętej uchwały Kolegium Izby był stan faktyczny i prawny:

W dniu 21 listopada 2024 roku Burmistrz Miasta Sanoka przedłożył do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie projekt uchwały budżetowej Miasta Sanoka na 2025 rok oraz projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej na lata 2025–2040. Przedmiotowe projekty zostały negatywnie zaopiniowane przez Skład Orzekający RIO w Rzeszowie.

Powodem negatywnej opinii była m.in. niezgodność projektów z art. 226 ust. 1, art. 242 ust. 1 oraz art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.).

Zgodnie z art. 226 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna i uwzględniać wszystkie zobowiązania jednostki. Natomiast zgodnie z art. 243 ust. 1 tej ustawy, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że wskaźnik obsługi zadłużenia będzie przekroczony w roku budżetowym oraz w latach kolejnych.

Z przedstawionych danych wynika, że:

1. W projekcie budżetu na 2025 rok zaplanowano deficyt operacyjny w wysokości -947 761,71 zł, co oznacza, że bieżące wydatki przewyższają bieżące dochody, co stanowi naruszenie art. 242 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.
2. Na dzień 31 grudnia 2024 roku Miasto Sanok planuje zobowiązania wymagalne w wysokości 9 500 000,00 zł oraz inne zobowiązania bieżące, które nie zostały uwzględnione w projekcie budżetu na 2025 rok, co może skutkować niezachowaniem relacji z art. 242 ustawy o finansach publicznych, a w konsekwencji może prowadzić do utraty płynności finansowej jednostki.
3. Planowane do zaciągnięcia zobowiązania długoterminowe w latach 2025–2029 spowodują przekroczenie wskaźników obsługi zadłużenia określonych w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, co zagraża prawidłowej realizacji zadań publicznych przez Miasto Sanok.

Obecnie zagrożeniem dla realizacji zadań publicznych Gminy Miasta Sanoka jest posiadane przez Gminę zadłużenie, którego obsługa oraz spłata przekracza zdolność Gminy. Wysokość posiadanego zadłużenia przez Gminę jest pochodną realizowanych na przestrzeni lat inwestycji oraz znaczący wzrost wydatków bieżących, tj. wynagrodzenia, media, koszty utrzymania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz koszty rekompensat za transport publiczny. Jak wskazano wcześniej, na przestrzeni 4 lat nastąpił nominalny wzrost wydatków na wynagrodzenia o ponad 28,5 mln zł (tj. o 35,44%). Wzrost minimalnego wynagrodzenia oraz

podwyżki dla pracowników samorządowych (m.in. podwyżki dla nauczycieli) spowodowały wzrost wynagrodzenia i pochodnych od wynagrodzeń o 13,83% w porównaniu do roku 2023. Znaczącą zmianą w wydatkach Gminy Miasta Sanoka był wzrost wydatków na obsługę długu. W 2024 r. w stosunku do 2023 r. wydatki na obsługę długu wzrosły o 22,92 %.

W analizowanym okresie wydatki na oświatę i wychowanie systematycznie rosły, osiągając w 2024 roku poziom 99 609 135 zł, co oznacza wzrost o 47,06% w porównaniu do roku 2021. Podobnie wydatki na transport i łączność w 2024 roku wyniosły 57 834 869 zł (wzrost o 162,67% w stosunku do 2021 roku), co wskazuje na intensyfikację inwestycji w infrastrukturę drogową i transportową.

Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje na szereg obszarów, w ramach których władze lokalne mają obowiązek realizować zadania dla zaspokojenia potrzeb wspólnoty samorządowej. Tak wysokie koszty znajdują więc uzasadnienie.

Część II. Plan przedsięwzięć naprawczych oraz przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych wraz z określeniem sposobu ich obliczania

Do prac nad programem przystąpiono niezwłocznie po otrzymaniu uchwały Regionalnej Izby Obrachunkowej z dnia 17 grudnia 2024 r. Przeprowadzono szereg analiz i symulacji, których celem jest optymalizacja finansów Gminy Miasta Sanoka. W ustawowym terminie 45 dni wypracowano plan oszczędności w wydatkach oraz poprawy dochodów, który w skali całego okresu realizacji programu naprawczego wygeneruje efekt finansowy na poziomie ponad 29,4 miliona złotych.

Plan działań naprawczych określa szereg rozwiązań, które w obliczu trudnej sytuacji finansowej władze Gminy Miasta Sanoka zamierzają podjąć lub realizują. Wskazane rozwiązania dotyczą zwiększenia potencjału dochodowego, a także optymalizacji wybranych obszarów po stronie wydatkowej.

Ze względu na ograniczony czas, do programu postępowania naprawczego wpisano te działania i oszczędności, które mają solidne podstawy w zakresie prowadzonych analiz i symulacji. Nadmienić należy, że Burmistrz dostrzega jeszcze wiele obszarów wymagających optymalizacji w zakresie finansów. Jednak do ich analizy, wypracowania rozwiązań i wprowadzenia potrzeba więcej czasu.

W dalszym ciągu będą prowadzone analizy i optymalizacje wykraczające poza ramy zaproponowanego programu naprawczego, a ich realizacja będzie wdrażana niezwłocznie, tak, aby efekt finansowy dla budżetu gminy powstał jak najszybciej.

Założenia przedstawione poniżej, to działania, które już zostały wprowadzone w czasie od otrzymania uchwały RIO lub działania, które są obecnie wdrażane.

Sposób obliczania przewidywanych efektów finansowych

Ze względu na szeroki zakres wdrażanych przedsięwzięć naprawczych, zarówno po stronie dochodów jak i wydatków, metodologia kalkulacji przewidywanych efektów, została szczegółowo opisana w ramach części poświęconej poszczególnym zadaniom. Niemniej jednak, w związku z potrzebą prognozowania wybranych wartości, przy opracowaniu kalkulacji poszczególnych pozycji budżetowych Gminy Miasta Sanoka wykorzystano wskaźniki inflacji, dynamiki PKB oraz dynamiki wskaźnika wynagrodzeń. Na ich podstawie oszacowano wartość dochodów i wydatków jednostki samorządu terytorialnego, co dzięki konstrukcji i metodom dokonywanych obliczeń, pozwoli w przyszłości na ustabilizowanie polityki finansowej Miasta.

Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Finansów, prognozę wskazanych mierników oparto o wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Ostatnia dostępna wersja aktualizacji ww. wytycznych miała miejsce w październiku 2024 roku.

Dochody

Przedsięwzięcie 1. Aktualizacja cen biletów komunikacji miejskiej

Lokalny transport zbiorowy stanowi zadanie własne gminy, służące zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców. Gmina Miasta Sanoka wykonuje czynności w tym zakresie poprzez zapewnienie mieszkańcom miasta dostępu do komunikacji autobusowej. Operatorem publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy Miasta Sanoka jest Sanockie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Sanoku, które w ramach Umowy o świadczenie usług publicznych Nr 305/12/2019 z dnia 31 grudnia 2019 r. jest również odpowiedzialne za produkcję, dystrybucję i sprzedaż biletów komunikacji miejskiej (indywidualna i hurtowa). Spółka prowadzi rejestr sprzedaży biletów i przekazuje wpływy ze sprzedaży do Gminy Miasta Sanoka (organizatora publicznego transportu zbiorowego). W związku z tym, gromadzenie dochodów z tego tytułu jest realizowane przez Urząd Miasta Sanoka. Z tego względu, jedno ze źródeł dochodów budżetu Gminy Miasta Sanoka stanowią wpływy ze sprzedaży biletów za usługi przewozowe komunikacji miejskiej w ramach publicznego transportu zbiorowego realizowanego przez Gminę Miasta Sanoka. Wpływy ze sprzedaży biletów w nieznacznym stopniu pokrywają koszty rekompensaty w związku z realizacją ww. umowy wykonawczej.

W związku z powyższym, podjęto decyzję o ograniczeniu ilości wozokilometrów wykonanych przez komunikację miejską na terenie Gminy Miasta Sanoka z 684 344,60 wzkm wykonanych w 2024 r. do 550 000,00 wzkm planowanych do wykonania w roku 2025. Zatem rekompensata na rok 2025 wyniesie 8 089 360,00 zł. Przy założeniu wpływów z tytułu sprzedaży biletów na poziomie 2 142 950,00 zł szacunkowe wydatki, które Gmina Miasta Sanoka poniesie za usługi przewozowe komunikacji miejskiej w 2025 r. wyniosą 5 946 410,00 zł.

Obowiązujące od 1 stycznia 2025 r. ceny biletów MKS zostały ustalone Uchwałą Nr XIV/73/24 Rady Miasta Sanoka z dnia 29 października 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia cen za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w gminnych przewozach pasażerskich oraz opłat dodatkowych i opłaty manipulacyjnej. W celu dalszego minimalizowania wydatków związanych z rekompensatą za transport publiczny, planowana jest podwyżka biletów o 15% w 2026 roku oraz o 13% w 2027 roku. Poniżej został przedstawiany efekt ekonomiczny planowanego podniesienia ceny biletów.

Tabela 10. Efekt finansowy zwiększenia dochodów z tytułu podwyższania ceny biletów

Lata	2025	2026	2027
Inflacja	-	3,1%	2,6%
Planowana podwyżka biletów	-	15%	13%
	plan	prognoza	prognoza
Planowane wydatki za transport publiczny	8 089 360	8 340 130	8 556 974
Planowane dochody z tytułu sprzedaży biletów	2 142 950	2 464 393	2 784 764
Planowana rekompensata za transport	5 946 410	5 874 737	5 772 210

publiczny			
Efekt finansowy	-	70 673	102 527

Przedsięwzięcie 2. Podwyższenie stawek czynszu za lokale użytkowe

Wysokość stawek za najem lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Miasta Sanoka regulują:

1. Zarządzenie Nr 91/04/2022 Burmistrza Miasta Sanoka z dnia 22.04.2022 r. w sprawie ustalenia minimalnych stawek czynszu za najem i dzierżawę lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Miasta Sanoka,
2. Zarządzenie Nr 44/03/2023 Burmistrza Miasta Sanoka z dnia 23.03.2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia minimalnych stawek czynszu za najem i dzierżawę lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Miasta Sanoka,
3. Zarządzenie Nr 4/01/2025 Burmistrza Miasta Sanoka z dnia 13.01.2025 r. w sprawie ustalenia minimalnych stawek czynszu za najem i dzierżawę lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Miasta Sanoka, wprowadzone na etapie opracowywania programu postępowania naprawczego.

W 2024 roku wpływy Gminy Miasta Sanoka z tytułu opłat za najem i dzierżawę lokali użytkowych kształtowały się na poziomie 2 759 123 zł brutto.

W ramach programu postępowania naprawczego, władze Gminy podejmują decyzję o podwyższeniu obowiązujących stawek czynszu.

W tabeli poniżej przedstawiono informację o aktualnie obowiązujących stawkach czynszu wraz z planowanymi stawkami, jakie zamierza wprowadzić się przy realizacji programu postępowania naprawczego, tj. od dnia 1 lutego 2025 r.

Tabela 11. Zmiana w wysokości stawek czynszu za lokale użytkowe w Gminie Miasta Sanoka

Lp.	Rodzaj lokalu użytkowego	Stawka netto za 1 m ² powierzchni przed wdrożeniem PPN	Stawka netto za 1 m ² powierzchni po wdrożeniu PPN	% wzrostu
1	Lokale przemysłowo-handlowe	25,55 zł	30,00 zł	17,42
2	Lokale usługowe	18,40 zł	20,00 zł	8,70
3	Lokale usługowo-handlowe	28,30 zł	28,30 zł	0,00
4	Lokale służące celom kulturalno-oświatowym	7,17 zł	10,00 zł	39,48
5	Lokale służące jako kantory wymiany walut	140,45 zł	140,45 zł	0,00
6	Lokale gastronomiczne	19,20 zł	25,00 zł	30,21

7	Lokale służące jako garaż	5,00 zł	10,00 zł	100
8	Lokale biurowe	4,60 zł	10,00 zł	117,40
9	Lokale służące jako magazyn	5,70 zł	6,00 zł	5,26

Z powyższej tabeli wynika, że w ramach programu postępowania naprawczego wzrost wysokości stawek wyniósł od 0 % do 39,48 % w stosunku do obecnie obowiązujących stawek.

Tabela 12. Efekt finansowy zwiększenia dochodów z tytułu podwyżek czynszu za lokale użytkowe

Lata	2025	2026	2027
Planowana podwyżka czynszu	-	3,1%	2,6%
	plan	prognoza	prognoza
Wpływy z tytułu najmu lokali użytkowych	3 832 299	3 951 100	4 053 829
Efekt finansowy	1 073 176	118 801	102 729

Przedsięwzięcie 3. Podwyższenie stawek podatku od nieruchomości

W Gminie Miasta Sanoka w 2025 r. obowiązują stawki przyjęte Uchwałą Nr XII/63/24 Rady Miasta Sanoka z dnia 7 października 2024 r.

W ramach programu naprawczego od 2026 r. zakłada się maksymalizację wpływów z podatku od nieruchomości. Obecnie trudno jest ocenić, jak będą kształtowały się maksymalne stawki podatku od nieruchomości od 2026 r., a tym samym trudno jest oszacować wprost wysokość wpływów z podatku od nieruchomości na kolejne lata. Zakładając maksymalizację stawek od roku 2026 oraz uwzględniając wskaźniki makroekonomiczne zawarte w wytycznych Ministra Finansów z października 2024 r. prognozuje się następujący wzrost wpływów z tytułu podatku od nieruchomości:

Tabela 13. Efekt finansowy zwiększenia dochodów z tytułu podwyżek stawek podatków lokalnych

a) osoby fizyczne

Wyszczególnienie	Plan 2025	Prognozowane wpływy z podatku od nieruchomości	
		2026	2027
inflacja		3,1%	2,6%
Podatek od gruntów			
związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	601 821	717 169	737 230
pozostałych	1 819 923	2 305 236	2 365 900
Podatek od budynków			
mieszkalnych	744 221	915 392	945 161
związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	4 202 046	4 910 790	5 039 653

zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotem kwalifikowanym materiałem siewnym	733	803	824
związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych	26 190	28 889	29 654
Pozostałych	146 546	163 689	167 975
Pozostałych – garaży i budynków związanych z budynkami mieszkalnymi	363 620	662 349	679 691
Podatek od budowli	93 270	93 270	93 270
Razem	7 998 370	9 797 587	10 059 358
Efekt finansowy	0	1 799 217	261 771
Przewidywane wykonanie (95%)	0	1 709 256	248 682

b) osoby prawne

Wyszczególnienie	Plan 2025	Prognozowane wpływy z podatku od nieruchomości	
		2026	2027
inflacja		3,1%	2,6%
Podatek od gruntów			
związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	2 592 069	3 088 882	3 175 285
pozostałych	412 280	522 221	535 964
Podatek od budynków			
mieszkalnych	334 548	411 494	424 876
związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	15 540 204	18 161 318	18 637 884
zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotem kwalifikowanym materiałem siewnym	73 397	80 346	82.450
związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych	180 081	198 643	203 907
Pozostałych	332 671	371 588	381 316
Pozostałych – garaży i budynków związanych z budynkami mieszkalnymi	44 459	80 983	83 103
Podatek od budowli	6 679 299	6 679 299	6 679 299
Razem	26 189 008	29 594 774	30.204 084
Efekt finansowy	0	3 405 766	609 310
Przewidywane wykonanie (95%)	0	3 235 478	578 845

Wydatki

Przedsięwzięcie nr 1. Zmniejszenie zatrudnienia w Urzędzie Miasta Sanoka

Działania zmierzające do ograniczenia wydatków administracyjnych poprzez optymalizację zatrudnienia w Urzędzie Miasta Sanoka to kolejne działanie naprawcze, którego realizacja ma przyczynić się do uzyskania dodatkowych oszczędności. Zakłada się, że w najbliższym czasie 5 osób odejdzie na emeryturę, a zadania realizowane przez tych pracowników zostaną przydzielone do realizacji pozostałym pracownikom Urzędu.

Działania obejmą likwidację następujących stanowisk pracy:

1. Pracownik nr 1 – 26 luty 2025 r. (1 etat) [wynagrodzenie: 2 miesiące + 6-cio miesięczna odprawa – 62 966,40 zł],
2. Pracownik nr 2 – 26 lipiec 2025r. (1 etat) [wynagrodzenie: 7 miesięcy + 6-cio miesięczna odprawa – 89 247,60 zł],
3. Pracownik nr 3 – 26 luty 2025 r. (1 etat) [wynagrodzenie: 2 miesiące + 6-cio miesięczna odprawa – 59 846,40 zł],
4. Pracownik nr 4 – 26 luty 2025 r. (1 etat) [wynagrodzenie: 2 miesiące + 6-cio miesięczna odprawa – 43 478,40 zł],
5. Pracownik nr 5 – 26 luty 2025 r. (1 etat) [wynagrodzenie: 2 miesiące + 6-cio miesięczna odprawa – 71 577,60 zł]

Z uwagi na wrażliwość danych o wynagrodzeniach i pochodnych od wynagrodzeń w programie postępowania naprawczego nie wyszczególnia się likwidowanych stanowisk.

Tabela 14. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w Urzędzie Miasta Sanoka

Lata	2025	2026	2027
	prognoza	prognoza	prognoza
Szacowane wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń przed wdrożeniem działań naprawczych	513 846	589 895	624 327
Szacowane wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń po wdrożeniu PPN	381 664	9 140	0
Efekt finansowy	132 182	580 755	624 327

W okresie realizacji programu postępowania naprawczego nie planuje się zatrudniania dodatkowych pracowników w Urzędzie Miasta Sanoka.

Należy nadmienić, że w IV kwartale 2024 roku w celu obniżenia kosztów zatrudnienia pracowników w Urzędzie Miasta Sanoka dokonano redukcji etatów na wskutek nieprzedłużania umów terminowych (na podstawie sprawozdania Z-06 stan zatrudnionych pracujących na dzień 31.12.2023 r. – 144 osoby, a na dzień 31.12.2024 r. – 137 osób).

Przedsięwzięcie nr 2. Ograniczenie kosztów administracyjnych w Urzędzie Miasta Sanoka

W ramach programu postępowania naprawczego podjęto lub planuje się podjąć szereg czynności, które przyczynią się do ograniczenia wydatków bieżących w administracji publicznej. Działania jakie wprowadzono lub planuje się wprowadzić obejmują:

1. Rezygnacja z ochrony budynku administracyjnego Urzędu Miasta przez firmę zewnętrzną

W związku z przystąpieniem do realizacji programu postępowania naprawczego, władze miasta zrezygnowały z ochrony budynku Urzędu Miasta przez zewnętrzną firmę ochroniarską. Na dzień dzisiejszy całodobową ochronę zapewniają pracownicy Urzędu Miasta, wykonując jednocześnie zadania konserwatorskie oraz pracownicy Straży Miejskiej. W pierwszym kwartale 2025 r. planowane jest zamontowanie w budynku systemu alarmowego (system sygnalizacji włamania i napadu – SSWiN), który obniży koszty ochrony budynku.

Tabela 15. Efekt finansowy dotyczący rezygnacji z ochrony budynku administracyjnego Urzędu Miasta przez firmę zewnętrzną

Lata	2025	2026	2027
	prognoza	prognoza	prognoza
Szacowane wydatki związane z ochroną budynku przed wdrożeniem działań naprawczych	92 000	94 852	97 318
Szacowane wydatki związane z ochroną budynku po wdrożeniu PPN	20 000	2 500	2 565
Efekt finansowy	72 000	92 52	94 753

2. Rezygnacja z usługi zewnętrznej na sprzątnięcie budynku

W związku z przystąpieniem do realizacji programu postępowania naprawczego, władze miasta zrezygnowały z usług w zakresie sprzątnięcia i utrzymania czystości w budynkach administracyjnych Urzędu Miasta przez firmę zewnętrzną. Aktualnie zadania w tym zakresie realizowane są przez pracowników urzędu.

Tabela 16. Efekt finansowy dotyczący rezygnacji z usługi zewnętrznej na sprzątnięcie budynku

Lata	2025	2026	2027
	prognoza	prognoza	prognoza
Szacowane wydatki związane z utrzymaniem czystości przed wdrożeniem działań naprawczych	153 326	158 079	162 189
Szacowane wydatki związane z utrzymaniem	0	0	0

czystości po wdrożeniu PPN			
Efekt finansowy	153 326	158 079	162 189

Przedsięwzięcie nr 3. Rezygnacja z wydatków na promocję jednostki oraz wstrzymanie dotacji dla innych jednostek samorządu terytorialnego

Zgodnie z art. 240a ust. 5 pkt 4 ustawy o finansach publicznych, władze Gminy Miasta Sanoka zobligowane są do całkowitej rezygnacji z realizacji wydatków na promocję gminy. Ponadto, w okresie realizacji programu naprawczego nie będą udzielane dotacje nieobligatoryjne. Poniżej przedstawiamy dodatni efekt zamrożenia w/w wydatków.

Tabela 17. Efekt finansowy rezygnacja z wydatków na promocję jednostki oraz wstrzymanie dotacji dla innych jednostek samorządu terytorialnego

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z promocją gminy oraz udzielaniem dotacjami przed wdrożeniem działań naprawczych	217 000	232 177	236 654
Szacowane wydatki związane z promocją gminy oraz udzieleniem dotacji po wdrożeniu PPN	0	0	0
Efekt finansowy	217 000	232 177	236 654

Przedsięwzięcie nr 4. Pożyczka z budżetu państwa na spłatę dotychczasowego zadłużenia oraz pokrycia deficytu w 2025 roku

Zgodnie z art. 224 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, jednostce samorządu terytorialnego może być udzielona pożyczka z budżetu państwa, jeżeli:

- 1) jednostka samorządu terytorialnego realizuje postępowanie naprawcze lub przystępuje do jego realizacji oraz
- 2) z analizy programu postępowania naprawczego wynika, że w stopniu wysoce prawdopodobnym:
  - a) nastąpi poprawa sytuacji finansowej tej jednostki oraz skuteczności w wykonywaniu jej ustawowych zadań,
  - b) najpóźniej na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczki, zostaną zachowane zasady określone w art. 242-244,
  - c) zapewniona zostanie spłata pożyczki wraz z odsetkami.

Uzasadnieniem Gminy Miasta Sanoka do ubiegania się o pożyczkę z budżetu państwa jest brak płynności i zdolności finansowej Gminy do tego, aby we właściwy sposób realizować zadania publiczne. Poziom zadłużenia Gminy jest na tyle wysoki, że obecnie obowiązujący harmonogram spłat zobowiązań Gminy uniemożliwi zachowanie wskaźnika z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

W związku z powyższym w ramach programu postępowania naprawczego Gmina Miasta Sanoka zamierza ubiegać się o pożyczkę naprawczą z budżetu państwa i planuje ją przeznaczyć na:

- a) pokrycie planowanego deficytu budżetowego w wysokości 20 308 500,00 zł, w tym na spłatę zobowiązań wymagalnych 11 000 000,00 zł,
- b) spłatę kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji w wysokości 139 691 500,00 zł.

Celem zaciągnięcia pożyczki z budżetu państwa jest zapewnienie Gminie Miasta Sanoka środków na spłatę zobowiązań wymagalnych, zapewnienie płynności oraz dostosowanie harmonogramu spłat do jej możliwości. Dodatkowo, pożyczka z budżetu państwa znacząco obniży koszty obsługi długu, co bezpośrednio wpłynie na wskaźnik, o którym mowa a art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Poniżej został przedstawiony efekt finansowy obsługi długu, przy czym pożyczka z budżetu państwa została oprocentowana w wysokości 2,9% (na podstawie zasad przyznawania pożyczki z budżetu państwa), a oprocentowanie dotychczasowych tytułów dłużnych zostało obniżone o -2,5 punktu procentowego z uwagi na planowaną w dłuższym okresie obniżkę WIBOR. Kwota planowanej pożyczki to 160 000 000,00 zł.

Tabela 18. Efekt finansowy obsługi długu

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z obsługą długu przed wdrożeniem działań naprawczych	7 894 580	7 796 823	7 796 823
Szacowane wydatki związane z obsługą długu po wdrożeniu PPN	6 286 358	4 634 279	4 444 230
Efekt finansowy	1 608 222	3 162 544	3 352 593

Przedsięwzięcie nr 5. Zmniejszenie zatrudnienia w szkołach podstawowych Gminy Miasta Sanoka

1. Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 1 w Sanoku

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 4 pracowników:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 30.09.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 3 miesiące + 3/12 odpisu ZFŚS – 20 289,39, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 88 049,14, 2027: 98 480,42]

2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 27 052,52, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 88 642,03, 2027: 98 480,42]

3 pracownik - rozwiązanie z dniem 28.02.2025 r. umowy zawartej na czas określony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 10 miesięcy + 10/12 odpisu ZFŚS – 61 187,75, koszt wdrożenia: 1 miesięczna odprawa - 4 945,96. Oszczędności kolejne lata: 2026: 84 109,80, 2027: 90 641,49]

4 pracownik - rozwiązanie z dniem 28.02.2025 r. umowy zawartej na czas określony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 10 miesięcy + 10/12 odpisu ZFŚS – 69 003,11, koszt wdrożenia: 1 miesięczna odprawa - 5 599,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 94 073,15, 2027: 100 482,62]

NAUCZYCIELE:

1 pracownik - likwidacja stanowiska kierownika świetlicy od 01.09.2025 r. [oszczędność: dodatek funkcyjny oraz zniżka godzin 14/26 - 2025: za okres 4 miesięcy: 22 064,77, 2026: 72 057,31 2027: 79 792,15]

2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 36 181,79, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 50.971,00. Oszczędności kolejne lata: 2026: 115 931,48, 2027: 128 326,79]

Tabela 19. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w SP 1

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	235 780	542 863	596 204
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	128 707	0	0
Efekt finansowy	107 073	542 863	596 204

2. Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 2 w Sanoku

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 3 pracowników:

1 pracownik – likwidacja stanowiska poprzez przeniesienie z dniem 01.01.2025 r. pracownika na inne wolne stanowisko obsługi (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 12 miesięcy + odpis ZFŚS – 82 803,73. Oszczędności kolejne lata: 2026: 95 283,70, 2027: 100 482,62]

2 pracownik - rozwiązanie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas określony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 25 591,58, koszt wdrożenia: 1 miesięczna odprawa - 5 179,26. Oszczędności kolejne lata: 2026: 84 563,17, 2027: 94 715,37]

3 pracownik - zakończenie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas określony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 23 135,32. Oszczędności kolejne lata: 2026: 75 796,14, 2027: 84 187,12]

NAUCZYCIELE:

1 pracownik - likwidacja stanowiska kierownika świetlicy od 01.09.2025 r. [oszczędność: dodatek funkcyjny oraz zniżka godzin 14/26 - 2025: za okres 4 miesiące: 28 364,16, 2026: 92 656,95 2027: 102 659,57]

Tabela 20. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w SP 2

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	159 895	348 300	382 045
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	5 179	0	0
Efekt finansowy	154 716	348 300	382 045

3. Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 3 w Sanoku**OBSŁUGA:**

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 2 pracowników:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.03.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 9 miesięcy + 9/12 odpisu ZFŚS – 69 297,42, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 38 390,40. Oszczędności kolejne lata: 2026: 104 315,11, 2027: 112 150,23]

2 pracownik – rozwiązanie z dniem 30.04.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 8 miesięcy + 8/12 odpisu ZFŚS – 46 270,65, koszt wdrożenia: 2 miesięczna odprawa - 9 332,00. Oszczędności kolejne lata: 2026: 77 813,73, 2027: 84 187,12]

NAUCZYCIELE:

1 pracownik - likwidacja stanowiska kierownika świetlicy od 01.09.2025 r. [oszczędność: dodatek funkcyjny oraz zniżka godzin 12/26 - 2025: za okres 4 miesiące: 21 273,22, 2026: 69 482,68, 2027: 76 962,34]

Tabela 21. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w SP 3

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	136 841	251 612	273 300
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	47 722	0	0
Efekt finansowy	89 119	251 612	273 300

4. Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 4 w Sanoku

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 3 pracowników:

1 pracownik - likwidacja stanowiska poprzez przeniesienie z dniem 01.01.2025 r. pracownika na inne wolne stanowisko obsługi (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 12 miesięcy + odpis ZFŚS – 80 794,07. Oszczędności kolejne lata: 2026: 93 677,93, 2027: 99 604,02]

2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 25.02.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 10 miesięcy + 10/12 odpisu ZFŚS – 67 631,31, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna oraz nagroda jubileuszowa - 44 793,60. Oszczędności kolejne lata: 2026: 92 199,32, 2027: 98 480,42]

3 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 28.07.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 5 miesięcy + 5/12 odpisu ZFŚS – 37 678,76, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 37 550,94. Oszczędności kolejne lata: 2026: 99 439,53, 2027: 109 757,16]

NAUCZYCIELE

1 pracownik - likwidacja stanowiska kierownika świetlicy od 01.09.2025 r. [oszczędność: dodatek funkcyjny oraz zniżka godzin 14/26 - 2025: za okres 4 miesięcy: 29 237,88, 2026: 95 514,12, 2027: 105 831,28]

Tabela 22. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w SP 4

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	215 342	380 831	413 673
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	82 345	0	0
Efekt finansowy	132 997	380 831	413 673

5. Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 6 w Sanoku

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 1 pracownika:

1 pracownik - likwidacja stanowiska poprzez przeniesienie z dniem 01.08.2025 r. pracownika na wolne stanowisko administracji w innej placówce oświatowej (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 5 miesięcy + 5/12 odpisu ZFŚS – 35 084,80. Oszczędności kolejne lata: 2026: 93 350,04, 2027: 103 930,31]

NAUCZYCIELE

1 pracownik - likwidacja stanowiska kierownika świetlicy od 01.09.2025 r. [oszczędność: dodatek funkcyjny oraz zniżka godzin 10/26 - 2025: za okres 4 miesięcy: 14 151,77 2026: 46 208,66, 2027: 51 154,39]

Tabela 23. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w SP 6

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	49 237	139 559	155 085
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	0	0	0
Efekt finansowy	49 237	139 559	155 085

6. Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 8 w Sanoku

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia w roku 2025 o 3 pracowników oraz w roku 2026 o 1 pracownika.

1 pracownik - rozwiązanie z dniem 31.03.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 9 miesięcy + 9/12 odpisu ZFŚS – 52 054,48, koszt wdrożenia: 2 miesięczna odprawa - 9 332,00. Oszczędności kolejne lata: 2026: 78 318,13, 2027: 84 187,12]

2 pracownik - rozwiązanie z dniem 30.04.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (0,25 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 8 miesięcy + 8/12 odpisu ZFŚS – 13 526,26, koszt wdrożenia: 2 miesięczna odprawa - 2 799,60. Oszczędności kolejne lata: 2026: 22 753,39, 2027: 24 620,10]

3 pracownik - rozwiązanie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (0,5 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesięcy + 4/12 odpisu ZFŚS – 12 237,55, koszt wdrożenia: 2 miesięczna odprawa - 4 945,96. Oszczędności kolejne lata: 2026: 40 094,87, 2027: 44 537,89]

4 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2026 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: 0,00, 2026: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 33 250,98, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna – 40 614,98. Oszczędności kolejne lata: 2027: 108 099,48]

NAUCZYCIELE

1 pracownik - likwidacja stanowiska kierownika świetlicy od 01.09.2025 r. [oszczędność: dodatek funkcyjny oraz zniżka godzin 14/26 - 2025: za okres 4 miesięcy: 21 453,02, 2026: 70 056,58, 2027: 77 576,06]

Tabela 24. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w SP 8

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	99 271	244 474	339 021
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	17 078	40 615	0
Efekt finansowy	82 193	203 859	339 021

7. Zmniejszenie zatrudnienia obsługi w Szkole Podstawowej nr 9 w Sanoku

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 1 pracownika:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 27.07.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 5 miesięcy + 5/12 odpisu ZFŚS – 33 815,65, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 89 234,91, 2027: 98 480,42]

NAUCZYCIELE

1 pracownik - likwidacja stanowiska kierownika świetlicy od 01.09.2025 r. [oszczędność: dodatek funkcyjny oraz zniżka godzin 14/26 - 2025: za okres 4 miesięcy: 30 068,04, 2026: 98 228,83, 2027: 108 844,85]

Tabela 25. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w SP 9

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	63 884	187 464	207 325
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	33 595	0	
Efekt finansowy	30 289	187 464	207 325

Przedsięwzięcie nr 6. Zmniejszenie zatrudnienia w samorządowych przedszkolach Gminy Miasta Sanoka.

Planuje się w roku szkolnym 2025/2026 utworzenie w każdym samorządowym przedszkolu publicznymi w Sanoku o jeden oddział mniej w stosunku do liczby oddziałów w roku szkolnym 2024/2025. Powyższe działanie podyktowane jest widocznym niżem demograficznym.

1. Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 1

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 4 pracowników:

1 pracownik - zakończenie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas określony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 27 581,09. Oszczędności kolejne lata: 2026: 90 375,38, 2027: 100 409,07]

2 pracownik - zakończenie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas określony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 27 581,09. Oszczędności kolejne lata: 2026: 90 375,38, 2027: 100 409,07]

3 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.07.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 5 miesięcy + 5/12 odpisu ZFŚS – 33 790,46, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 89 168,35, 2027: 98 406,87]

4 pracownik - rozwiązanie za porozumieniem stron z dniem 31.01.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (0,05 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 11 miesięcy + 11/12 odpisu ZFŚS – 5 774,18. Oszczędności kolejne lata: 2026: 7 207,66, 2027: 7 649,99]

NAUCZYCIELE:

Zmniejszenie zatrudnienia o 3 pracowników:

1 pracownik - zakończenie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas określony (0,5 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 15 220,75. Oszczędności kolejne lata: 2026: 49 670,78, 2027: 54 929,01]

2 pracownik - zakończenie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas określony (0,5 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 16 573,23. Oszczędności kolejne lata: 2026: 54 088,39, 2027: 59 822,45]

3 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 41 253,33, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 62 410,04. Oszczędności kolejne lata: 2026: 134 722,97, 2027: 149 187,00]

Tabela 26. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 1

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	167 774	515 609	570 813
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	96 005	0	0
Efekt finansowy	71 769	515 609	570 813

2. Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 2

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 4 pracowników:

1 pracownik - zakończenie z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas określony (1 etat),

[oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 24 475,10. Oszczędności kolejne lata: 2026: 80 901,83, 2027: 90 705,32]

2 pracownik - rozwiązanie za porozumieniem stron z dniem 31.08.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (0,5 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 13 526,26. Oszczędności kolejne lata: 2026: 44 321,01, 2027: 49 240,21]

3 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesięcy + 4/12 odpisu ZFŚS – 27 052,52, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 88 642,03, 2027: 98 480,42]

4 pracownik - rozwiązanie za porozumieniem stron z dniem 31.01.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (0,08 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 11 miesięcy + 11/12 odpisu ZFŚS – 7 840,26. Oszczędności kolejne lata: 2026: 9 785,24, 2027: 10 385,63]

NAUCZYCIELE:

Zmniejszenie zatrudnienia o 2 pracowników:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 41 283,51, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 62 410,04. Oszczędności kolejne lata: 2026: 134 821,64, 2027: 149 296,54]

2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 42 371,75, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 62 596,36. Oszczędności kolejne lata: 2026: 135 773,69, 2027: 150 353,39]

Tabela 27. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 2

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	156 549	494 245	548 462
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	158 602	0	0
Efekt finansowy	- 2 053	494 245	548 462

3. Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 3

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 4 pracowników:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.07.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 5 miesięcy + 5/12 odpisu ZFŚS –

33 815,65, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 89 234,91, 2027: 98 480,42]

2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.07.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 5 miesięcy + 5/12 odpisu ZFŚS – 33 815,65, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 89 234,91, 2027: 98 480,42]

3 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.07.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 5 miesięcy + 5/12 odpisu ZFŚS – 36 398,66, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 36 446,40. Oszczędności kolejne lata: 2026: 89 486,50, 2027: 98 480,42]

4 pracownik - rozwiązanie za porozumieniem stron z dniem 31.01.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (0,08 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 11 miesięcy + 11/12 odpisu ZFŚS – 8 917,68. Oszczędności kolejne lata: 2026: 11 132,01, 2027: 11 815,21]

NAUCZYCIELE:

Zmniejszenie zatrudnienia o 2 pracowników:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 41 679,13, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 62 410,04. Oszczędności kolejne lata: 2026: 134 821,64, 2027: 149 296,54]

2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 41 679,13, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 62 410,04. Oszczędności kolejne lata: 2026: 134 821,64, 2027: 149 296,54]

Tabela 28. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 3

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	196 306	548 732	605 850
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	228 457	0	0
Efekt finansowy	- 32 151	548 732	605 850

4. Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 4

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 4 pracowników:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS –

27 032,37, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 33 595,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 88 575,92, 2027: 98 406,87]

2 pracownik - rozwiązanie umowy zawartej na czas nieokreślony z dniem 31.08.2025 r. (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 26 911,70, koszt wdrożenia: 2 miesięczna odprawa - 10 918,44. Oszczędności kolejne lata: 2026: 88 891,78, 2027: 99 594,91]

3 pracownik - zakończenie umowy zawartej na czas określony z dniem 31.08.2025 r. (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 23 118,53. Oszczędności kolejne lata: 2026: 75 741,05, 2027: 84 125,83]

4 pracownik - rozwiązanie za porozumieniem stron z dniem 31.01.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (0,05 etatu), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 11 miesięcy + 11/12 odpisu ZFŚS – 5 926,20. Oszczędności kolejne lata: 2026: 7 397,69, 2027: 7 851,70]

NAUCZYCIELE:

Zmniejszenie zatrudnienia o 2 pracowników:

1 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 41 346,14, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 62 469,48. Oszczędności kolejne lata: 2026: 135 026,46, 2027: 149 523,90]

2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.08.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędność: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące + 4/12 odpisu ZFŚS – 41 777,75, koszt wdrożenia: 3-miesięczna odprawa emerytalna wraz z odprawą z art. 20 KN - 62 223,71. Oszczędności kolejne lata: 2026: 133 771,66, 2027: 148 130,97]

Tabela 29. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 4

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	166 113	529 405	587 634
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	169 207	0	0
Efekt finansowy	- 3 094	529 405	587 634

Przedsięwzięcie nr 7. Zmniejszenie zatrudnienia w żłobkach samorządowych Gminy Miasta Sanoka

1. Zmniejszenie zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 1

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 2 pracowników:

1 pracownik – rozwiązanie za porozumieniem stron z dniem 16.01.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 11 miesięcy + 11/12 odpisu ZFŚS – 64 085,10. Oszczędności kolejne lata: 2026: 79 905,62, 2027: 84 801,41]
 2 pracownik - rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31.05.2025 r. - przejście na emeryturę (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 7 miesięcy + 7/12 odpisu ZFŚS – 54 280,02, koszt wdrożenia: 6-cio miesięczna odprawa emerytalna - 38 659,92. Oszczędności kolejne lata: 2026: 103 690,77, 2027: 112 946,77]

Tabela 30. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 1

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	118 365	183 596	197 748
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	38 660	0	0
Efekt finansowy	79 705	183 596	197 748

2. Zmniejszenie zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 2

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 1 pracownika:

1 pracownik – rozwiązanie za porozumieniem stron z dniem 1.01.2025 r. umowy zawartej na czas nieokreślony (1 etat), [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 12 miesięcy + odpis ZFŚS – 70 046,38. Oszczędności kolejne lata: 2026: 80 569,94, 2027: 84 966,04]

Tabela 31. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 2

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	70 046	80 570	84 966
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	0	0	0
Efekt finansowy	70 046	80 570	84 966

Przedsięwzięcie nr 8. Uchylenie uchwały dotyczącej jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – sanockie becikowe

Podjęcie uchwały w sprawie uchylenia jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – Sanockie becikowe spowoduje zmniejszanie wydatków bieżących w następujących wysokościach.

Tabela 32. Efekt finansowy uchylecia uchwały - sanockie becikowe

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z Sanockim becikowym przed wdrożeniem działań naprawczych	120 000	110 000	110 000
Szacowane wydatki związane z Sanockim becikowym po wdrożeniu PPN	30 000	0	0
Efekt finansowy	90 000	110 000	110 000

Przedsięwzięcie nr 9. Rezygnacja z przyznawania stypendiów oraz nagród i wyróżnień za wyniki sportowe, za wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w nauce oraz za osiągnięcia w dziedzinie „Kultura i sztuka”

W okresie realizacji programu naprawczego rezygnuje się z przyznawania stypendiów oraz nagród i wyróżnień za wyniki sportowe, za wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w nauce oraz za osiągnięcia w dziedzinie „Kultura i sztuka”.

Tabela 33. Efekt finansowy rezygnacji z przyznawania stypendiów, nagród i wyróżnień

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z nagrodami i stypendiami przed wdrożeniem działań naprawczych	155 000	159 805	164 439
Szacowane wydatki związane z nagrodami i stypendiami po wdrożeniu PPN	0	0	0
Efekt finansowy	155 000	159 805	164 439

Przedsięwzięcie nr 10. Rezygnacja z finansowania wydatków związanych z transportem dzieci i młodzieży na zawody sportowe i konkursy przedmiotowe

W okresie realizacji programu naprawczego rezygnuje się z wydatków związanych z transportem dzieci i młodzieży na zawody sportowe i konkursy przedmiotowe

Tabela 34. Efekt finansowy rezygnacji z finansowania wydatków związanych z transportem dzieci i młodzieży na zawody sportowe i konkursy przedmiotowe

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z transportem przed wdrożeniem działań naprawczych	140 000	144 340	148 526
Szacowane wydatki związane z transportem po wdrożeniu PPN	0	0	0
Efekt finansowy	140 000	144 340	148 526

Przedsięwzięcie nr 11. Zmniejszenie zatrudnienia w MOSiR

1. Zmniejszenie zatrudnienia w MOSiR

OBSŁUGA:

Działania obejmują zmniejszenie zatrudnienia o 3 pracowników:

3 pracowników – wypowiedzenie umowy o pracę na wskutek zmiany schematu organizacyjnego z dniem 31 maja 2025r., [oszczędności: 2025: wynagrodzenie z pochodnymi: 4 miesiące – 77 539 zł. Oszczędności kolejne lata: 2026: 240 750 zł, 2027: 275 556 zł]

Tabela 34. Efekt finansowy zmniejszenia zatrudnienia w MOSiR

Lata	2025	2026	2027
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem przed wdrożeniem działań naprawczych	232 615	260 450	275 556
Szacowane wydatki związane z zatrudnieniem po wdrożeniu PPN	155 076	19 700	0
Efekt finansowy	77 539	240 750	275 556

Efekt finansowy działań naprawczych

W poniższej tabeli poglądowo zaprezentowano dane skumulowane dotyczące podejmowanych przedsięwzięć w ramach programu naprawczego. Szczegółowy opis oraz kalkulacja została przedstawiona w ramach opisu działań, które zostały zaplanowane w planie programu naprawczego.

Tabela 35. Efekt finansowy działań naprawczych

Wyszczególnienie	2025	2026	2027
Zwiększenia dochodów z tytułu podwyższenia ceny biletów	0	70 673	102 527
Zwiększenia dochodów z tytułu podwyżek czynszu za lokale użytkowe	1 073 176	118 801	102 729
Zwiększenia dochodów z tytułu podwyżek stawek podatków lokalnych	0	1 709 256	248 682
	0	3 235 478	578 845
Zmniejszenie zatrudnienia w Urzędzie Miasta Sanoka	132 182	580 755	624 327
Ograniczenie kosztów administracyjnych w Urzędzie Miasta Sanoka	72 000	92 352	94 753
	153 326	158 079	162 189
Rezygnacja z wydatków na promocję jednostki oraz wstrzymanie dotacji dla innych jednostek samorządu terytorialnego	217 000	232 177	236 654

Pożyczka z budżetu państwa na spłatę dotychczasowego zadłużenia oraz pokrycia deficytu w 2025 roku	1 608 222	3 162 544	3 352 593
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 1 w Sanoku	107 073	542 863	596 204
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 2 w Sanoku	154 716	348 300	382 045
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 3 w Sanoku	89 119	251 612	273 300
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 4 w Sanoku	132 997	380 831	413 673
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 6 w Sanoku	49 237	139 559	155 085
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 8 w Sanoku	82 193	203 859	339 021
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 9 w Sanoku	30 289	187 464	207 325
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 1	71 769	515 609	570 813
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 2	- 2 053	494 245	548 462
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 3	- 32 151	548 732	605 850
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 4	- 3 094	529 405	587 634
Zmniejszenie zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 1	79 705	183 596	197 748
Zmniejszenie zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 2	70 046	80 570	84 966
Uchylenie uchwały dotyczącej jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – Sanockie becikowe	90 000	110 000	110 000
Rezygnacja z przyznawania stypendiów oraz nagród i wyróżnień za wyniki sportowe, za wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w nauce oraz za osiągnięcia w dziedzinie „Kultura i sztuka”	155 000	159 805	164 439
Rezygnacja z finansowania wydatków związanych z transportem dzieci i młodzieży na zawody sportowe i konkursy przedmiotowe	140 000	144 340	148 526
Zmniejszenia zatrudnienia w MOSiR	77 539	240 750	275 556
Razem	4 548 291	14 421 655	11 163 946

Przedstawiony program postępowania naprawczego zakłada realizację działań, które mają przyczynić się do uzyskania określonych oszczędności. Gmina posiada ograniczone możliwości w zakresie oddziaływania na stronę dochodową budżetu, co również potwierdza przeprowadzona analiza, stąd większość działań skupia się na ograniczeniu wydatków bieżących. Oszczędności po stronie wydatkowej budżetu to przede wszystkim ograniczenia na wynagrodzeniach oraz wydatkach bieżących Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych. Dodatkowo znaczący wpływ na dochody bieżące ma podniesienie stawek podatku od nieruchomości.

Ważnym punktem programu postępowania naprawczego jest restrukturyzacja zadłużenia Miasta. Realizacja tego zadania przyczyni się do osiągnięcia dwóch celów: zapewni środki na spłatę zobowiązań (zapobieżenie utraty płynności finansowej) oraz umożliwi zachowanie wskaźnika obsługi zadłużenia zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych w kolejnych latach prognozy.

W analizie przedstawiono realny kształt budżetu Gminy Miasta Sanoka. Urealniono planowane dochody bieżące, dostosowując je do wykonania z lat poprzednich, jak również na realnym poziomie zaplanowano wpływy z podatków i opłat lokalnych, zwłaszcza z podatku od nieruchomości.

W przypadku wydatków budżetowych na podstawie wykonania z lat ubiegłych, zaproponowano szereg dodatkowych działań, które mają przyczynić się do osiągnięcia zamierzonego efektu finansowego. Ponadto w ramach prowadzonego postępowania, władze Miasta będą podejmować dodatkowe działania zmierzające do uzyskania dodatkowych oszczędności. Działania te będą zbiorem zamierzeń, które nie stanowią elementu programu postępowania naprawczego. Ich realizacja zapewni jednak utrzymanie stabilności finansowej i zagwarantuje spełnienie wymagań ustawowych odnoszących się do obsługi zadłużenia. Wzrost zaplanowanych wydatków jak również dochodów wynika z oparcia prognozy na wzrastającym poziomie wskaźników PKB i inflacji.

W przypadku wydatków majątkowych, w budżecie na rok 2025 zaplanowane kwoty stanowią zabezpieczenie zobowiązań Gminy z tytułu zawartych już umów. Wydatki na nowe zadania inwestycyjne są na marginalnym poziomie, lecz realizacja ich jest niezbędna do wykonywania zadań Gminy.

Zaproponowane działania mające na celu zwiększenie dochodów i zmniejszenie wydatków przyczyniają się znacząco do poprawy sytuacji finansowej Gminy Miasta Sanoka.

Tabela 36. Harmonogram wprowadzania działań naprawczych

Wyszczególnienie	Termin wdrożenia przedsięwzięć
Zwiększenia dochodów z tytułu podwyższania ceny biletów	Styczeń 2026
Zwiększenia dochodów z tytułu podwyżek czynszu za lokale użytkowe	Luty 2025

Zwiększenia dochodów z tytułu podwyżek stawek podatków lokalnych	Styczeń 2026
Zmniejszenie zatrudnienia w Urzędzie Miasta Sanoka	Luty 2025
Ograniczenie kosztów administracyjnych w Urzędzie Miasta Sanoka	Styczeń 2025
Rezygnacja z wydatków na promocję jednostki oraz wstrzymanie dotacji dla innych jednostek samorządu terytorialnego	Styczeń 2025
Pożyczka z budżetu państwa na spłatę dotychczasowego zadłużenia oraz pokrycia deficytu w 2025 roku	Lipiec 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 1 w Sanoku	Luty 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 2 w Sanoku	Styczeń 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 3 w Sanoku	Marzec 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 4 w Sanoku	Styczeń 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 6 w Sanoku	Sierpień 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 8 w Sanoku	Marzec 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Szkole Podstawowej nr 9 w Sanoku	Sierpień 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 1	Styczeń 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 2	Styczeń 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 3	Styczeń 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Samorządowym Przedszkolu Publicznym nr 4	Styczeń 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 1	Styczeń 2025
Zmniejszenie zatrudnienia w Żłobku Samorządowym nr 2	Styczeń 2025
Uchylenie uchwały dotyczącej jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – Sanockie becikowe	Kwiecień 2025
Rezygnacja z przyznawania stypendiów oraz nagród i wyróżnień za wyniki sportowe, za wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w nauce oraz za osiągnięcia w dziedzinie „Kultura i sztuka”	Styczeń 2025
Rezygnacja z finansowania wydatków związanych z transportem dzieci i młodzieży na zawody sportowe i konkursy przedmiotowe	Styczeń 2025
Zmniejszenia zatrudnienia w MOSiR	Maj 2025

Osiągnięcie efektów finansowych w przypadku zaplanowanych działań naprawczych wymaga natychmiastowego wdrożenia jak również realizowania przez cały okres obowiązywania programu naprawczego. Realizacja wszystkich działań naprawczych zaplanowano do końca obowiązywania programu naprawczego, a większość z nich będzie kontynuowana również po okresie obowiązywania programu, co przyczyni się do poprawy sytuacji Miasta oraz zagwarantuje spełnienie wskaźników.

Poniżej przedstawiamy kształtowanie się WPF na lata 2025-2024 po wdrożeniu programu postępowania naprawczego.

Tabela 37. Kształtowanie WPF na lata 2025-2040 po wprowadzeniu programu postępowania naprawczego

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Dochody ogółem, w tym:	312 274 923,63	269 802 246,97	252 093 578,00	258 335 355,00	265 499 704,00	271 920 973,00	278 387 077,00	284 180 708,00
Dochody bieżące	233 738 262,83	243 267 001,00	249 593 578,00	255 835 355,00	262 999 704,00	269 420 973,00	275 887 077,00	281 680 708,00
Dochody majątkowe	78 536 660,80	26 535 245,97	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00
Wydatki ogółem, w tym:	333 943 063,04	262 802 246,97	245 093 578,00	251 335 355,00	258 499 704,00	264 920 973,00	266 387 077,00	272 180 708,00
Wydatki bieżące, w tym:	241 340 012,39	228 136 295,00	233 055 687,00	241 987 572,00	248 312 953,00	254 310 241,00	260 344 419,00	265 928 909,00
<i>Wydatki na obsługę długu</i>	<i>6 900 000,00</i>	<i>4 634 279,00</i>	<i>4 444 230,00</i>	<i>4 310 942,00</i>	<i>4 106 273,00</i>	<i>3 901 605,00</i>	<i>3 660 388,00</i>	<i>3 309 528,00</i>
Wydatki majątkowe	92 603 050,65	34 665 951,97	12 037 891,00	9 347 783,00	10 186 751,00	10 610 732,00	6 042 658,00	6 251 799,00
Wynik budżetu	-21 668 139,41	7 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00
Przychody budżetu	161 359 639,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rozchody budżetu	139 691 500,00	7 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00
Kwota długu	163 191 326,62	156 191 326,62	149 191 326,62	142 191 326,62	135 191 326,62	128 191 326,62	116 191 326,62	104 191 326,62
Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy	4,95%	5,36%	5,13%	4,95%	4,73%	4,53%	6,35%	6,08%
Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań	4,56%	3,12%	4,08%	4,75%	4,55%	5,54%	6,57%	7,14%
Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK

	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Dochody ogółem, w tym:	289 814 323,00	295 560 609,00	301 128 759,00	306 504 078,00	311 672 147,00	316 309 731,00	320 703 065,00	323 885 095,00
Dochody bieżące	287 314 323,00	293 060 609,00	298 628 759,00	304 004 078,00	309 172 147,00	313 809 731,00	318 203 065,00	321 385 095,00
Dochody majątkowe	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00
Wydatki ogółem, w tym:	277 814 323,00	283 560 609,00	289 128 759,00	294 504 078,00	297 672 147,00	302 309 731,00	306 703 065,00	309 693 768,38
Wydatki bieżące, w tym:	271 528 699,00	277 121 813,00	287 719 613,00	288 167 566,00	293 589 826,00	298 660 793,00	303 540 626,00	307 962 461,00
<i>Wydatki na obsługę długu</i>	<i>2 958 668,00</i>	<i>2 607 807,00</i>	<i>2 256 947,00</i>	<i>1 906 087,00</i>	<i>1 540 607,00</i>	<i>1 131 270,00</i>	<i>721 933,00</i>	<i>312 596,00</i>
Wydatki majątkowe	6 285 624,00	6 438 796,00	6 409 146,00	6 336 512,00	4 082 321,00	3 648 938,00	3 162 439,00	1 731 307,38
Wynik budżetu	12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 191 326,62
Przychody budżetu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rozchody budżetu	12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 000 000,00	14 191 326,62
Kwota długu	92 191 326,62	80 191 326,62	68 191 326,62	56 191 326,62	42 191 326,62	28 191 326,62	14 191 326,62	0,00
Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy	5,83%	5,58%	5,34%	5,12%	5,63%	5,40%	5,18%	5,05%
Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań	8,25%	7,99%	7,66%	7,49%	7,28%	7,04%	6,76%	6,45%
Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK